

MEMORANDUM

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Anul de Domnie
Pe un an . . . 4 Cor.
Pe jum. an . . . 2 "
Pe o lună . . . 1 "

Anul de zi pentru Ho-
mânii și străinătate pe
un an 40 frazi.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 2/A

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrisurile nu se în-
polază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 51.

Pentru frații italieni.

(*) Italia e într-o nespasă jale și întreaga omenire stă cu inima strânsă de durere în fața groaznicii încercări ce a dat peste insula Sicilia, frumusețea Europei.

Adevărul asupra celor petrecute este adică azi cunoscut în toată sfâșietoarea lui întregime: o parte însemnată din acest colț al Italiei este nimicită cu desăvârșire.

Eri se vorbea de moartea a o sută mii oameni și nimicirea a unui singur oraș mare. Știrile de azi vestesc însă că au pierit între ruine, arși de foc și înecați de valurile furioase ale mării, nu mai puțin decât 200 mii oameni. Partea cea mai mare, se înțelege, sunt italieni. Sunt însă și mulți străini, din toate părțile lumii, căci în Sicilia este acum cea mai frumoasă primăvară, portocalii sunt în floare, cei mai mulți încărcăți cu rod bogat și bogății din lumea întreagă fug acolo să scape de iarnă și jer... Amănunte sfâșietoare: între cei periți sunt o sută șezeci și patru de tineri căsătoriți, cari veniseră să-și petreacă săptămânile de miere. Și și-au găsit acolo moartea cea mai năpraznică.

De când e lumea, o nenorocire mai mare n'a izbit omenirea. Raiul pământesc a fost prefăcut în hecatombe; subț cel mai senin și mai albastru cer al Italiei e priveliștea cea mai nenorocită, catastrofa cea mai sgu-đuitoare.

Messina, oraș înfloritor, cu port în care se adăposteau corăbii încărcate cu fructe dulci, gata să fie trimise în toată lumea, e șters de pe suprafața pământului. Din cei 150.000 locuitori ai săi, n'au mai rămas în viață decât vre-o două mii: să plângă și aceștia, viața lor întreagă, pierderea crudă ce i-a ajuns și povestitori desnădăjduți să rămână a urgiei care a bătut.

Dela un capăt la altul, Italia plânge. Nici războiul cel mai crâncen nu i-ar fi putut stârge atâtea vieți.

Nouă italienii ne sunt frați de sânge. Ne-au fost și ne sunt cei mai mari binevoitori. Durerea noastră este deci cu atât mai profundă.

Când ne exprimăm jalea, ne simțim și îndemnați să deschidem o colecție, cum se va fi făcut în lumea întreagă, la toate popoarele, pentru ajutorarea celor nenorociți, pentru reconstruirea orașului podoabă a frumoasei insule.

Facem apel, ca fiecare român să considere de o înaltă datorie a contribui cu o-bolul său la alinarea suferințelor celui mai crud încercat popor... Nu mărimea sumelor, ci graba și dragostea manifestată are să vie aici în cumpănă!

Dacă puterea firci a schimbat rosturile, producând dezastru și jale pe țarm de mare

unde ochii omeniești se scaldau în cele mai dumnezeiești priveliști, omenirea să facă și ea cât poate: din văi acoperite cu zăpadă și din preajma munților unde stăpânește gerul, să trimită o lacrimă caldă... Românii în primul rând se cuvine să ia parte la mângâierea fraților mai mari... Dăm astfel un mic semn al nemărginitei noastre recunoștințe și dragoste frățescă.

Ajutor pentru frații italieni.

1. Redacția „Tribunei“	20 cor.
2. Ioan Russu-Șirianu	5 "
3. Sever Bocu	5 "
4. Ghiță Pop	5 "
5. Const. Bucșan	5 "
6. Const. Savu	3 "

Ofrandele au a se trimite la administrația „Tribunei“, de unde se vor expedia comitetului de salvare italian.

Știre tendențioasă. Ziarele ungurești aduc — după »Keleti Értésítő« — știrea că partidul național român a renunțat la ideea ținerii mării adunări a națiunii române. Asta din cauză că prelații români sunt contra, nevoind să ia parte la o manifestare națională, care eventual ar putea să aibă caracter contra ideii de stat...

Intreagă această știre nu este decât o mistificare.

Procesul »trădătorilor« sârbi. Numărul »trădătorilor« sârbi arestați pentru propagandă pansarbescă este până acum de 52. Termenul procesului se va fixa pe la mijlocul lunii lui ianuarie. Procurorul din Agram a adresat camerii din Budapesta rugarea de a suspenda imunitatea deputaților Pribicevici, Bazianin și Budiszavlievici. Deputații croați sunt acuzați pentru agitații contra integrității statului săvârșite cu prilejul campaniei electorale cu aproape trei ani în urmă.

Mișcarea socialistă ia proporții mari în Budapesta. Publicăm în altă parte a ziarului „Tribuna“ amănunte. Aci ținem să exprimăm simpatia noastră pentru cauza muncitorimei prigonită de contele negru. Credem că de astădată îngâmfatul oligarh își va fi găsit și el atăpănul.

Felicitările politice de anul nou. Măine fiind ziua anului nou catolic, conform unui vechiu obicei politic, partidele ungurești se vor prezenta la șefii lor și la guvernului pentru a le înfățișa felicitările lor. Se vestește că d-nii Wekerle și Kossuth vor face cu acest prilej, declarații despre banca națională ungară și despre fuziune pe care o vor anunța lumii politice ungurești. Ziarele guvernului desmint însă că se vor face declarații de importanță mai mare.

A vorbit Nagy György. A vorbit deci la Tușnad săculul focos și oștept Nagy György, vrednic urmaș al lui Ugron. Iată ce crede el despre votul plurs: Treizeci de săcul cu ciorapi vor avea tot atâtea voturi ca un român bogat. Guvernul vrea să și asigure majoritatea prin voturile funcționarilor etc.

Cuvântarea lui Nagy a plăcut mult »săculilor cu ciorapi« încât au votat încredere tinărului zurbagiu național.

Coroana kossuthistă.

Uimiți și amăriți dar și cu multă nădejde pe viitor cetim cele întâmplare în ședința de alaltăieri a camerei seniorilor din Viena. A fost una din zilele când printr'o mișcare deosebită, situația este vânzolită și de subț suprafața netedă și liniștită a lucrurilor iese la iveală adevărata lor față ascunsă și tănuită pentru lume.

Din ședința asta aflăm două lucruri: mai întâi, că actualul purtător al coroanei desvâlește sentimente filo-maghiare cari trebuie să surprindă până și pe unguri. Aceasta este pricina care trebuie să ne uimească și să ne amărăscă.

Al doilea fenomen este însă atât mai im-bucurător: toată Austria până și boierimea germană cea arhidinastică se ridică ca un singur om împotriva concesiunilor militare și strigă coroanei un energetic: Stai!

Dar să repovestim întâmplările, căci sunt prea grave și caracteristice din cale afară. Chestiunea concesiunilor militare ungurești, ajunseseră într'o fază de actualitate, cum se cheamă, adică eră vorba de nici mai mult nici mai puțin decât că împăratul, singurul în cădere de a face aceasta este hotărât să încuviințeze ungurilor nouă concesiuni militare. Ungurii nu se mai mulțumesc de data asta cu ciucuri și cu marca țării ungurești, ei vor concesiuni în privința limbii, vor prefacerea pe încetul a armatei într'o armată ungurească.

Deoarece M. Sa împăratul nu poate să le acorde însă limba de comandă ungurească, mai ales pentru împotrivirea moștenitorului de tron, arhiducele Franz Ferdinand, singura concesiune pe care o pot căpăta ungurii și-o cer cu toată jinduirea lăcomiei lor e limba ungurească de regiment. Nu mai trebuie să lămurim pe nimeni ce va să zică aceasta. Limba de regiment este mai mult decât concesiunea celor vre-o 60—70 de cuvinte de comandă, este maghiarizarea instrucției militare întregi, este deci cel ma puternic mijloc de maghiarizare.

Aceasta hotărâre a monarhului a stârnit indignarea și mâhnirea întregii lumi politice austriace. Camera deputaților, Reichsratul fiind acum închis, însuși membrii camerei seniorilor, dinasticul și archifeudalul Herrenhaus din Viena, au hotărât să protesteze împotriva acestui nou plan.

Se hotărâse întâi o interpelare în termeni foarte energici către primul ministru dl Bienerth. În jurul interpelării se prevăzuse o largă discuție. Toate partidele aveau de gând să trimeată câte un orator care să dea glas indignării lor. Aici însă a intervenit un fapt extraordinar de grav. Înainte de-a se deschide ședința sosi sol dela curte aducând baronilor și conților vestea că »locurile cele mai înalte«, adică însuși împăratul dorește

ca ei să nu protesteze împotriva concesiunilor ungurești și să nu facă interpelarea.

Știrea aceasta face ca să ne cadă ca un vâl de pe ochi. Totdeauna la noi s'a crezut că coroana este aceea care face împotrivirea cea mai mare și sinceră dorințelor ungurești și că orice mișcare venită să o ajute în împotrivirea sa, este primită ca un ajutor binevenit. Am crezut că numai călcându-și pe inimă și cu adâncă durere în suflet coroana se hotărăște să dea pas năvalnicelor poftte ungurești. Iată însă că însăși coroana le dorește și încearcă chiar să oprească pe cei ce se ridică pentru interesele dinastiei și ale monarhiei unitare. În fața acestor lucruri trebuie să constatăm că însăși coroana, sau cel puțin purtătorul ei de azi, după o luptă de 60 de ani cu kossuthismul impetuos a ajuns să se dea prins acestui partid și putem spune azi că însăși coroana e kossuthistă.

Am spus că s'a făcut încercarea de a opri pe boierii austriaci să protesteze. Căci, într'adevăr, încercarea nu a izbutit. Sentimentul dinastic, o moștenire a sutelor de ani, a oprit pe boieri de a nu se supune dorinței monarhului, dar în cursul discuției pentru budget toată indignarea și amărăciunea lor a izbucnit în cuvinte energice încât se poate zice că însăși boierimea austriacă s'a ridicat împotriva coroanei și în favoarea noastră a celor atinși prin noile concesiuni ungurești.

Iată ce a spus de pildă unul din oratori contele Franz Thun din partidul dreptei. Rugând coroana să nu acorde ungarilor concesiunile militare cari ar maghiariza armata și ar desbina o în două părți deosebibile el a spus:

Comoara cea mai scumpă a armatei e duhul ei pe care îl pun mai presus de ridicarea contingentului militar. O armată mai mică dar însuflețită de un bun duh va lupta pentru steagul ei. O armată mai mare lipsită de acest duh de sigur va cădea biruită. (Aplauze)... Că vor zice marile pături, popoarele cari nu fac parte din poporul domnitor, dacă vor cunoaște

primejdia, când vor vedea că și armata se preface într'o unealtă de maghiarizare. Și sunt tocmai acele populații cari sunt ostașii cei mai buni (Aplauze), populații pentru cari trebuie să avem o inimă plină de căldură, căci sunt membrii ai monarhiei austro-ungare.

Și mai încolo contele Thun a zis:

Cu vocea tremurândă de iritațiunea sufletului (mit vor innerer Erregung bebender Stimme) adresă purtătorului coroanei și-l conjur să-și dea seamă că este ocrotitorul armatei comune. Rugăm cu stăruință guvernul comun să-și dea seamă de răspunderea enormă ce are și de adâncă mahniciune ce domnește în Austria întreagă.

Incheiind apoi contele a strigat: Dumnezeu să ne ferească de primejdie.

Adăugăm încă un singur lucru: cel ce a rostit aceste cuvinte nu este numai vâstarul unei familii cu vechi tradiții dinastice ci este în același timp un fost ministru-șef de departament austriac.

Nimic nu poate ilustra mai bine situația decât faptul acesta, când un om de încredere al monarhului îi adresează o rugare care sună ca amenințare (dovadă cuvintele: cu glasul tremurând de iritațiune).

Primul ministru Bienert în suși în răspunsul său a spus că Austria nu va admite ca să se ducă o știrbire unității armatei, căci în caz contrar ea va pune chestiunea dacă nu e mai bună desfacerea totală a oastei.

Este deci clar: afară de unguri, monarhia întreagă, atât nemaghiarii Ungariei, cât și toate popoarele și partidele Austriei se împotrivesc concesiunilor ungurești. Se poate spune că monarhia e desfăcută în două tabere: de-o parte ungurii având simpatiile coroanei kossuthiste luptă pentru maghiarizarea armatei și prin ea pentru maghiarizarea noastră (dovadă și cuvintele împăratului adresate ministrului Apponyi și publicate de noi: Nădăjduiesc că maghiarizarea va merge mai repede după noua

lege de instrucție publice). De altă parte vedem că simpatiile tuturor popoarelor din Austria se îndreaptă spre noi, cei mai răpăstuiți prin concesiunile date ungarilor.

Datoria noastră este deci învederată. Că două tabere trebuie să se închiege și să se consolideze. Datoria noastră este să ne folosim de această atmosferă favorabilă nouă în monarhia întreagă. Să ne alăturăm la prietenii noștri căci vrășmașii vrășmașilor noștri sunt prietenii noștri firești. Socotim că deputații noștri ar face de-adreptul o mare greșală politică dacă nu ar ști să exploateze situațiunea asta. Ei vor trebui să meargă la Viena și să între în tratative pe față cu toții și cu toate partidele, cari vor același lucru ca noi: împiedecarea cu orice preț a noulor concesiuni militare ungurești. Trebuie să se puie stavilă lăcomiei naționale nesățioase a unui singur popor care vrea să întindă drepturile pe socoteala tuturor celorlalte popoare. Coroana trebuie să aște fie cu voința sa, fie contra voinței sale, să vom admite ca o parte nefinsemnată, abia a șasea sau a șaptea parte a monarhiei să terorizeze și să stăpânească tot restul unui imperiu.

Deputații noștri vor trebui să dea glas uriașei amărăciuni și desamăgiri a poporului nostru, să spuie tot ce simțim cu toții în fața acestei priveriști.

Iei vor trebui să facă tot ce starea această sufletească le dictează lor și nouă tuturor.

Disprețuind hula potrivincilor și a guvernului unguresc, ei să nu primească a fi stințgheriți în acțiunea lor prin acuzele de anti-patriotism, ci să meargă drept înainte, căutând pe aliași pretutindeni unde ei se găsesc. Suntem ferm convinși că printr'o acțiune hotărâtă și energetică, pusă la cale cu dibăcie și priceperea necesară, vom izbi să mobilizăm toată monarchia pentru noi și împotriva kossuthismului nesățios și a tuturor aliașilor lui.

Dacă coroana singură părăsește interesele monarhiei întregi, cari sunt și ar trebui să fie interesele sale și ale dinastiei, noi nu le vom părăsi căci nu interesele co-

FOIYA ZIARULUI TRIBUNA.

Scrisori de ale lui D. Brătianu.

(R) În numărul său din urmă (pe Noemvrie) „Viața Românească” publică scrisorile ce marele patriot Damitru Brătianu adresase, la 1856, lui M. Cogălniceanu. Celce în viitor își va lua plăcinta sarcină să facă biografia acestui reprezentant strălucit al generației eroice dela 1848, îi va fi, desigur, mulțamitor dlui N. Bănescu pentru că și-a luat ostensala, ca din teancul manuscriselor ce are Academia Română, să aleagă și să publice pe cele referitoare la epoca plină de griji, emoțiuni, și extraordinare stăruințe ale exilașilor.

Scrisorile acestea ne dau prețioase amănunte nu numai în ce priveșc evenimentele cari au precedat unirea principatelor române, dar luminează mai presus de toate caracterul lui D. Brătianu: inima lui caldă și dornică de libertate, dărușia și devotamentul ce-l are pentru patrie și zelul nelintrecut în ce privește misiunea ce i-se încredințase de a informa pe bărbații politici francezi și englezi asupra situațiunei adevărate din principate, și mai ales asupra aspirașionilor poporului românesc, a-i informa și a-le obține protecția.

Și fiindcă forma de scrisoare este genul literar în care autorii se exprimă mai sincer, mai fără rezervă, negândându-se că odată scrisorile

au să fie publicate, urmează că, în cazul dat, scrisorile aceste sunt și oglinda cea mai fidelă asupra oamenilor și faptelor de pe acele vremuri. Pe Damitru Brătianu par'că nici nu l-am putea cunoaște în toate culele sufletului său fără a citi scrisorile sale din exil.

Prima epistolă datează din Londra, Ianuarie 1856. E de notat, că până atunci nu cunoșcuse încă pe Cogălniceanu, nici nu schimbaseră între dâșșii vre-o epistolă. Chiar în primele șire, Brătianu arată preocuparea ce-i muncăște sufletul.

Serie:

„Frăte, prezentul rebel s'a ivit în condiții așa de favorabile Principatelor noastre, încât îmi vine să crez că Providența l-a provocat într'adins pentru români, ca să le dea ocazia să facă Europei cunoscut ale lor suferințe, ale lor lupte, ale lor drepturi, necesitatea independenței lor și ca să-și dobândescă rangul ce li-se cuvine în marea familie a populilor civilizași.”

Și după ce spune că în Angliera și Franța domnesc cele mai bune dispozițiuni pentru cauza românească, face o blândă imputare, dupăcum urmează:

„... și până acum pieptarile noastre n'au scos încășar un suspin, și până acum vâile României n'au întors un singur echou armatelor aliate, și până acum nu s'a găsit un român ca să deschidă gara și să zică: Iată ce voiesc românii, iată nepreșcrisibilele lor titluri ce consacără o existență de optzeci secole.”

După ce își arată revolta și amărăciunea sufletească în fața „ciocnilor” cari uneltesc conținut unirei țării lor surori, esclamă:

„A! a trebuit să mi inbesc patria cum o inbesc, ca să nu desper de viitorul ei, în prezență atâtor lașități...”

Din restul scrisorii se poate vedea bucuria mare, efectul ce l'a făcut printre fruntașii neamului, și chiar în străinătate, apariția, la Iași, a „Stelei Dunării”, prin care Cogălniceanu își propuse să agite chestia unirii Moldovei cu Muntenia.

Indică apoi modalitatea de luptă în străinătate și — acasă.

Și ca un profet al vremurilor, într'o epistolă dela 23 Iulie, același an, zice:

„... este scris, frații mei, că ceice s'au sculat și au emigrat în numele Dreptății și a Frăției, nu se vor întoarce decât împreună cu Dreptatea și Frăția pe pământul român...”

„Un popor, aibă lumea întreagă în contră, de va voi în unanimitate să fie liber, va fi liber!”

Credința asta mare a fost puterea magică a tuturor exilașilor. În vremuri de restriște credința îi mângâia, precum tot ea le da putere și stăruință să bată la ușile celor ce hotărâu destinele Europei.

În scrisoarea dela 3 Iulie 1856, adresată lui Cogălniceanu, Mălinescu și Ionescu, D. Brătianu raportează ce a putut să facă pentru cauza la

Boalele secrete!

surgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol”. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Ruma nr. 1 (Slavonia).

ronci ai ale monarhiei sunt identice cu interesele existenței noastre și atunci ea va trebui să se hotărăască să fie sau dinastia unui singur popor, o dinastie kossuthistă, cu prețul zdrobirei monarhiei întregi, sau dinastia monarhiei întregi și a tuturor popoarelor cari vor existența ei.

Aniversarea morții marelui arhieru și mecenate Samuil Vulcan la Beiuș.

Ziua de 25 Decembrie, în care din an în an se prăznuiește pomenirea marelui mecenate Samuil Vulcan, întemeietorul gimnaziului din Beiuș, anul acesta a fost într'adevăr o zi mare și luminată pentru tinerimea școlară și pentru întreg publicul românesc din Beiuș.

La 9 ore s'a servit sfânta slujbă, împreună cu parastas, pentru adormitul în domnul, pontificând directorul gimnazial asistat fiind de întreg corpul profesoral. Eră de față tinerimea școlară dela toate institutele de învățământ și un număr public românesc.

Săvârșindu-se sfânta slujbă, la orele 11 în sala de gimnastică s'a început ședința festivă. A fost de față atât la parastas cât și la serbarea școlară P. S. Sa D. episcop Dr. Demetru Radu. Și faptul acesta a atras la liceu întregă inteligența română din loc, în frunte cu on. familii: Vasile Papp protopop gr. or., Coriolan Ardelean protopop gr. cat., familia Dr. Cosma, Dr. Ciordaș, Creț, Gera, Stefanica, Erdélyi, Dr. Mureșan, profesorele dela școala de fetițe, Dr. Popovici, mai mulți preoți din jur și c. l.

Programul ședinței festive a fost scurt, dar ținut la un înalt nivel artistic. S'a vorbit despre viața și vremurile istorice în care a trăit Vulcan. S'a declamat românește, ungurește și nemțește. Corul tinerimei sub

Englitera (unde plase articole favorabile în jurnalele mari și pune la cale interpelări în parlament); li vestește că Talleyrand va sosi la București, d'asemeni și mai mulți englezi de distincție cărora, scrie că ar fi bine să li se facă o primire caldă, pentru că și astfel să fie câștigați cât mai mulți pentru spriginirea cauzei unirei, care devenise chestie actuală pentru marile puteri europene.

„Viața Românească“ va continua să publice și celelalte scrisori. Le așteptăm cu interes și le vom da toată atenția ce comportă pentru cunoașterea celei mai interesante epoci a încheierii principatelor române.

H A Z.

Tică ducându-se să și vadă un prieten, îl găsește pe acesta citindu-l ultimul volum. Cum prietenul său era orb d'un ochi și cum lui Tică îi plăcea să și bată joc de toată lumea, îi zise: — Ce te ții așa mândru, deschide și celălalt ochi când citești!

— Pentru asemenea prostii și-un ochi e prea mult! adause prietenul fără să și plardă calmul.

- Fie-ți milă și pomană de un blet orb!
- Ai casă, ai copil, moșule?
- Am, conică.
- Câți copii ai moșule?
- Nu știu, păcatele mele, că sunt un blet orb!

conducerea profesorului de cânt și muzică Ales. Chira, cu deosebire în „Răsunetul văilor“ de Popovici a atins culmea succesului.

La sfârșitul ședinței profesorul Dr. C. Pavel în numele corpului profesoral mulțumește P. S. Sale și distinsului public ridicând serbarea școlară cu următoarele cuvinte!

*Preasfințite Dle Episcop!
Onorați oaspeți!
Iubiți elevi!*

În Svițera, în acest colț de rai, călătorii fără odihnă, ce se abat în zilele de vară, fac adevărat cult din răsăritul soarelui. Se scoală până în revărsatul zorilor și cu mic cu mare grăbesc spre cea mai înaltă creastă de munte din apropiere, ca de acolo să admire și să se desfășeze în ivirea celor dintâi raze, peste piscurile și plaurile pitorești ale Alpilor.

Și noi, cetățenii acestui târgușor de munte, am alergat astăzi aici, la acest loc înălțat și slăvit în inimile și mințile tuturor, ca ridicăți peste preocupările zilnice, să ne îndreptăm privirile spre acele mari și măndre vremuri, când în văile și în penele Bibcrului se aprind cele dintâi raze de lumină și cultură.

Beiușului i-a revenit norocul nostru al tuturor, ca astăzi să prăznuiască faptele cele mai mari și mai însemnate, ce s'au săvârșit pentru cultura acestui colț de țară și în general pentru cultura tuturor românilor din părțile ungurene în scurgerea veacului al XIX.

Și am pregătit pentru această luminată zi și tinerimea școlară îndreptându-i ochii sufletului înțăr spre vremurile renașterii noastre, în cari virtuțile străbunilor noștri grăiesc în pilde și o învață la cele mai frate și mai sfinte sentimente. Nicăiri nu se adevărește mai lămurit, ca în istoria culturii noastre, faptul că nu atât progresul ideilor, cât mai vârtos dezvoltarea și propășirea sentimentelor deșteaptă și înalță un popor.

Ideile sunt simple călătze, sentimentele însă hotărăsc viața. Și un popor progresează în măsură, în care bărbații puși în fruntea lui, se ridică deasupra egoismului și se înalță către sentimentele abnegației plini de dragoste și generositate. (Așa-i, aplauze).

Dreptceca pomenirea și prăznuirea marilor roștri luptători și luminători, faptele și jertfele lor alcătuiesc școala cea mai puternică a educației.

Și când din an în an ne aducem aminte de viața lor, par'că în chip misterios simțim că la puterea noastră se adangă și puterea și avântul și vraja trecutului întreg.

Iată dar de ce pomenirea lui Vulcan figura cea mai strălucită a renașterii române este și trebuie să fie pentru noi un izvor de însuflețire spre fapte bune și înălțătoare de patrie și neam; iată de ce viața marelui Mecenat este și trebuie să fie un izvor nesecat de înălțare sufletească pentru toți românii, și pentru toate generațiile tinere ce se părădesază și se vor părănda de-aci înainte la vechea școală alui Vulcan.

Din viața marelui Mecenat, care din copil de iobag, prin munca și vrednicia sa, s'a înălțat la cea mai mare treaptă românească — din opincă la vâdică — aveți să învățați — iubiți elevi! — dragostea de muncă și silință.

Din viața lui Vulcan, care din avutul și dărnicia inimii sale, a ridicat această școală pentru luminarea fiilor săi și prin urmare pentru binele și înaintarea patriei noastre, aveți să învățați dragostea de luptă și jertfă pentru binele obștească și pentru luminarea neamului nostru.

Viața lui Vulcan ne arată că o lege sfântă e înăscută în fiecăcare om de a lucra pentru idealuri și pentru ferocirea patriei.

Și când rostim cuvântul „patrie“, nu înțelegem numai pământul pe care trăim, ci înțelegem o ființă morală ce ne inspiră dragoste, înțelegem o ființă vie, ce se ridică din adâncul istoriei încurjurată de vitejii ce-au apărut-o și de marii bărbați cari au luminat-o și ale căror raze de glorie

și nouă ne inspiră dragul și simțul de luptă și jertfă pentru mărirea ei.

Istoria popoarelor nu-i altceva decât mișcarea acestor sentimente și aspirații în inimile indivizilor.

Omul în lumea aceasta nu se distinge decât numai printr'o muncă și aspirație către țeluri mai înalte, cari te fac să nu mărginești totul la ziua de azi — (Așa-i) Înțelesul vieții noastre numai atunci devine lămurit când ai un ideal, un ideal pe care-l urmărești și având privirea veșnic ațintită asupra aceluia, fiecare dintre noi, pe treapta pe care ne găsim, contribuim cu un pas la mersul înainte a neamului nostru și prin el la propășirea omenirii. (aplauze).

În lupta aceasta însă trebuie să stăm neclintii, având credința în viitor, pentru că trebuie să crezi în ceva ca să te poți înălța. Un om cu credință, un om pătruns de rostul ce-l are în lume, este o mai mare forță socială și națională decât nouăzeci și nouă de oameni cari n'au în vedere decât interesele lor proprii, scăpând de ziua de azi și intrând în ziua de mâine așa cum au fost. (Așa-i aplauze). Și nu este de compătimit decât o inimă ale căreia coarde tocite nu mai pot fi puse în vibrație prin nimic.

Deie cerul ca școala lui Vulcan, liceul nostru, să fie veacuri înainte depozitarul unui ideal sfânt și înălțător și al unor convingeri morale superioare.

Și facă Dumnezeu tată!, ca memoria marelui arhieru și mecenat să fie înălțea noastră totdeauna un simbol, ce ne amintește jertfele, virtuțile și gloriile trecutului și ne deșteaptă speranțele viitorului.

Și acum — Prea Sfințite dle Episcop! — dați-mi voie, ca în numele tinerimei școlare și în numele corpului profesoral să vă aduc omajul celor mai adânci sentimente de mulțumită și alipire flască pentru înalta prezență cu care a-ți onorat astăzi prestațiile tinerimei noastre aduse întru pomenirea marelui înaintaș din scaunul arhieresc, pe care cu mila lui Dumnezeu îl impodobii spre mândria epatției oradane. Prezența P. S. Voastre de azi în mijlocul nostru ne va sluji vreme îndelungată de îndemn spre un zel și un avânt și mai mare și spre o muncă și mai rodnică. Întru mulțumiri stăpâne! (Corul întonează „mulți ani!“)

Mulțumesc mai departe on. public care și de astăzi a încursat în număr așa de frumos tinerimea noastră spre muncă și progres în silință și ată.

Se ridică acum P. S. Sa și sub impresia acestor cuvinte, adânc mișcat și de cumințenia tinerimei care s'a achitat frumos de rolul ei, ia cuvântul. Incepe lin și sonor, dar vocea-i puternică din ce-în-ce vibrează mai tare până când încălzindu-se la focul ideilor ce acum încep să navălească, deodată se ridică cași un vultur la înălțimile frumuseților oratorice și fraza i-se deschide și lărgeste într'o răpitoare bogăție de cuvinte și gândiri. — Îndeamnă tinerimea la muncă și dragoste de neam, lege și patrie prin viețile figurilor strălucite ale culturii române și zice într'altel „și dacă nici Târnavele nu vor fi în stare să miște inimile voastre atunci o! Atunci mergeți la râul Vavilonului și ascultați glasul prorocului cum joară credința Sionului.“

Nu insist asupra impresiei ce o fac cuvântările Ilustrității Sale.

E pagubă că nu-se scriu și se tipăresc. Aceste cuvântări cu ideile lor cristalizate, pline de icoane din graiul biblic și zguduitoare prin tăria convingerei și puterea stilului cu care Prea. S. Sa adâncește toată muzica, și toată bogăția limbei noastre, ar

BÉTAY și BENEDEK,
atelier artistic pentru obiecte bisericesti
BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, inustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernacule, ansvoane, icoane per-tative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

forma un moment nou în literatura oratoriei noastre bisericești.

La 12 și 1/2 ședița se ridică și publicul cu cele mai scumpe suveniri și impresii, se depărtează.

Catastrofa îngrozitoare din Sicilia.

Orașele Messina și Reggio di Calabria total distruse.

Două sute mii de victime.

Cele mai nouă telegram: ne aduc vești și mai îngrozitoare despre nenorocirea din Italia de sud. Acum se știe sigur, că două orașe frumoase și bogate au fost cu totul nimicite de cutremur: Messina și Reggio di Calabria. Ca toate acestea multe din știrile ce ne vin se contrazic, așa că nu ne putem forma încă o iconă destul de clară despre întreaga catastrofă. Iată cele mai nouă telegrame:

Messina — nu mai există.

— Un locuitor din Messina, care a scăpat cu fuga de focul furtunii, spune, că nu se poate descrie prin cuvinte halul în care a ajuns acest oraș. *Intreg orașul s'a prefăcut în ruină. Aproape toți locuitorii și au pierdut viața. De abia câteva mii de suflete au putut scăpa.*

După cea dintâlu știre oficială primită de la prefectul Messinei numărul morților se urcă la 12000. Între ei se afla și generalul Costa. Garnisoana a pierit în mare parte. Ajutor n'a venit în primul moment de niciun fel. La deosebi se simțea lipsa de alimente.

Un farmacist care a sosit ieri de la Messina la Neapole, povestește, că în tot orașul de abia dacă au mai rămas vre-o 10 mil de oameni, dar și aceștia sunt amenințați să moară de foame. **Morți sunt mai bine de 50.000.** Oamenii cari voiau să scape cu fuga, erau loviți de glonzi și astupați sub zidurile dărimate. Peste ei curge apa în riuri.

Nimicirea orașului Reggio di Calabria.

Din Reggio di Calabria n'a rămas nimic. Intreg orașul e acoperit de apă. Valurile s'au ridicat până la 10 metri înălțime. Într-o clipită, după cutremur, numai coperișele caselor se mai vedeau dintre valurile înfuriate.

148.000 de morți.

— Ziarul „Secolo“ anunță din Palermo: *Messina s'a făcut una cu pământul. Din 160.000 de abia 12.000 au putut scăpa.*

— În Catania, pe când locuitorii înspăimântați făceau procesiune cu moaștele sfintei Agata, un val puternic i-a cuprins și i-a înghițit pe toți.

Cutremurile de pământ.

Cele mai înfricoșate cutremuri de pământ cari au bătut Europa sunt următoarele:

La anul 19 și 526 după Hristos, pe țărmul mării Mediterane:

Au pierit	120.000 oameni.
1631, în Neapoli, au pierit	3 000
1692, în Ismaica „ „	3 000
1693, în Sicilia „ „	60 000
1724, în America de Nord au perit	86.000
1755, în Lisabona au pierit	60.000
1783, în Calabria „ „	30.000
1799, în Ecuador „ „	70 000

În atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR.

Plotor de arme de embleme de biserică și auritor, **Mareovásárhely, Kossuth Lajos utca 26.**

1812, în Caragea „ „	20 000
1839, în Mezőfalva „ „	7 700
1880, în Chioia „ „	4 000
1891, în Ischia „ „	7 000
1912, în Mont Pelé „ „	20 000
1925, în Calabria „ „	3 000
1916, în San Francisco „ „	11 000

Vedem dar că cele mai multe cutremuri au fost în Italia și dintre toate cel mai înfricoșat a fost cel de acum.

În Palermo au scos până acum 300 de morți de sub ruine.

În Baghero numărul morților a trecut de o mie. *Aproape toate casele s'au dărâmat.*

Cutremurul se iată de.

Din Palermo se anunță, că ieri la ora 7 1/2 seara, s'a simțit și aici o puternică zguduitoră. De asemenea s'a simțit cutremurul și în Cetinje ieri la ora 1 noaptea.

La Bolmi au scos de sub ruine 1000, la Estemia 1500, la Senmara 400 cadavre.

În Regio di Calabria apa a ajuns până la etajul I al caselor. Toate gările căii ferate litorale sunt nimicite. Numeroși călători zac sub ruine.

La Messina dintre soldații de prin cazarmi n'a scăpat nici unul.

Navigația prin strămtorea Messinei este foarte anevoioasă deoarece toate farurile (turnurile iluminate) s'au prăbușit în urma catastrofei.

Doliul.

Întreaga Italie e în doliu. Teatrele și toate localitățile de petrecere sunt închise. Papa a însărcinat pe episcopul de Palermo să împărtășească celor nenorociți binecuvântare și să le arate regrete.

Când a plecat perechea regală, mulțime de deputați erau în gară. Unul voia să țină discurs. Regele a făcut însă semn cu mâna și a zis:

— *Nu-i acum vreme pentru astfel de prostii.*

Alte știri.

Iată știrile cele mai noi:

Roma, 31 Dec. Ministrul postelor a primit din Catania următoarea telegramă: „Numai pentru îngroparea cadavrelor ne-ar trebui un corp de armată“.

Viena, M. Sa a dăruit 50.000 coroane pentru ajutorarea nenorociților din Sicilia. Primarul Lueger a dat 20.000 coroane, din partea primăriei.

Budapesta. Președintele districte a trimis parlamentului italian o telegramă exprimând condoleanțe.

I-a răspuns, mulțumindu-i președintele camerei italiene Marcora.

Roma. Băncile au dat 1 milion lire pentru ajutorarea nenorociților. În toată Italia s'au format comitete de ajutorare și se adună ofrande.

Generalul Marazzi, care voise să intre în Regio ca o mie de soldați, n'a putut nici pe mare nici pe uscat să intre. A trebuit să se întoarcă îndărăt.

Messina. Perechea regală a sosit aici cu panceralul „Vittorio Emanuele“, dimineața la orele 9 Vapoarele ancorate în port l-au primit cu salve de onoare. Scene frumoase s'au petrecut. Înainte de toate regele și-a exprimat înalta sa mulțumire marinarilor italieni, englezi și rași cari au luptat cu eroism, să scape ce s'a putut. A ascultat apoi rapoartele privitoare la acțiunea de salvare. Însoțit de ministrul Orlando și Bertolini a vizitat orașul. Într'astea regina a vizitat pe răniții de pe vapoare, având curaj de mângâiere pentru toți. Diseară vor pleca în Calabria.

Greva generală în Budapesta.

Răspunsul lui Andrássy.

Am anunțat ieri că ministrul de interne Andrássy a dizolvat sindicatul muncitorilor de fer și metal și a muncitorilor lemnași din Budapesta, cari erau unele din cele mai puternice dintre organizațiile socialiste. Sămăvolnicia aceasta a produs colosală indignare în rândurile nu numai ale muncitorilor sindicaliști ci a tuturor socialistilor din Budapesta și a provocat un răspuns tot așa de hotărât din partea lor: *decretarea grevei generale în Budapesta.* Ziua întreagă au ținut constăturile muncitorilor și dispozițiunea între ei era așa de înviersunată încât sub prima impresie mulți voiau să plece imediat spre locuința lui Andrássy.

Aflând aceasta, poliția, a întărit cu un cordon de gardiști paza palatului contelui negru, ziua și noaptea.

Proclamarea grevei a stârnit mare consternație în Budapesta. Pe toată linia munca va fi suspendată. Singurii muncitori dela dazinele electrice au fost absolvați dela grevă. Măine, Vineri, nu va apare deci nici un ziar în Budapesta.

Precedentele.

În luna Noembrie, ministrul de interne a optat câteva întruniri socialiste. Împotriva opreștelor socialiste totuși le-au ținut. Atunci ministrul a dat ordin să le dizolve cu forță brachială. Socialistii însă s'au împotrivit și s'a produs o încăierare între dâșii și poliștii, dovădindu-se că ei erau înarmați cu revolvere și clomege. A fost împușcat atunci din partea lor un gardist, iar aceștia au dat salve rănind mai mulți muncitori. Făcându-se anchetă s'a constatat că muncitorii aveau clomege de fer și cincii sute de revolvere, primite de sindicatul muncitorilor de fer. Aceasta l-a îndemnat pe ministru — zice d-sa — să dizolve sindicatele. În realitate însă dizolvarea intră în planurile bine chibzuite ale d-sale de a distruge toate organizațiile muncitorilor, pentru a le anihila de cu vreme în vederea agitației pentru reforma electorală. Nesocotitul satrap, trage astfel cu buretele asupra acestor sindicate, care oricând s'ar zice, sunt singurele mijloace, prin cari s'a putut îmbunătăți soarta muncitorilor, cari au dat pâine la mil și mil de muncitori și li apăra de bunul plac al patronilor.

Proclamarea grevei.

Ieri după-ameazi președinții sindicatelor la comun cu șefii partidului socialdemocrat s'au întrunit la o consfătuire, care după mai multe ore, a hotărât greva.

Ei au și redactat imediat următorul manifest:

Muncitori! Tovarăși!

Gavarnarea șarlatanilor coaliției este un lanț nelătrăpt de atentate la viața sindicatelor noastre. Domnia de cazaci și-a atins ieri culmea prin dizolvarea sindicatelor muncitorimeii de fer și metal și a măsărilor.

Reprezentanții muncitorimeii, în sfatul lor ținut Miercuri au hotărât să răspundă la aceasta mișcând decretând greva generală pe douăzeci și patru de ore pentru ași exprima simpatia și solidarizarea lor cu sindicatele dizolvate. Pe douăzeci și patru de ceasuri se suspendă deci Jovi în capitală munca.

E iarnă, ger, mi și mil de muncitori se plimbă fără muncă, dar totuși nimeni nu va răbdă ca contele negru să sculpe, între risetele briganzilor coaliției, muncitorimea la față.

Afară deci la stradă! Să înceteze orice roți! Muncitor cu demnitate nu va suferi mai mult

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimite desamuniri porto-franco.

Cu distincă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e echisă

Conferințe literare.

În sfârșit Aradul a hotărât să intre în rândul orașelor cu o viață culturală românească oarecare: s'a hotărât ținerea unei serii de conferințe publice. Iată un prilej pentru a ne opri puțin asupra acestui subiect: conferințele literare.

S'au ținut și se țin multe conferințe literare în toate părțile locuite de români. În România mai ales nu este orașel de provincie în care să nu se ție în fiecare iarnă o serie de conferințe. S'ar părea deci că în cele mai multe locuri avem o viață culturală și literară intensivă și un viu interes pentru chestiile culturale. Atâtea conferințe, ținute în atâtea locuri, dela Severin la Dorohoi și dela Brașov la Arad (dacă ni-se îngăduie aceasta mică anticipație) ar trebui să-și aducă roadele: un public pasionat pentru chestiile literare, interes viu pentru orice carte, orice discuție literară, pricepere și dragoste pentru frumusețile artei și literaturii naționale în păturile cele mai largi ale publicului.

Să mărturisim că conferințele acestea în cele mai multe cazuri nu au dat rezultatele dorite sau le-au dat într-o măsură mult mai mică, decât ar fi trebuit.

Cetim totdeauna cu atenție și cu un fel de savoare de câte-ori prin ziare se anunță undeva o serie de conferințe atât »dincoace« cât și »dincolo« de munți. Regretăm că nu am făcut o colecție de astfel de subiecte de conferințe. Am cetit între altele subiecte ca despre »Civilizația chinezească«, despre »Inchiziția spaniolă«, »Epoca de piatră« și altele.

Iată deci pricina cea mai de căpetenie pentru care conferințele literare nu au putut da rezultate așteptate.

Se întrebă mai întâiu, care-i scopul conferințelor? Răspândirea și popularizarea cunoștințelor folositoare este formula vagă și obișnuită în care se cuprinde rostul conferințelor. De sigur, la marile națiuni ale apusului ea poate indica nevoile de cultură ale mulțimii. Orice cunoștință, de orice ramură, poate fi folositoare și necesară pentru lumea capitalelor ce se îngrămădește la pragul universităților populare din străinătate. Cităm printre aceste mai ales celebrul »Volksheim« din Viena, care are poate cele mai bine organizate și mai vaste cursuri populare.

La noi nu poate fi vorba încă de academiile populare, de extensiunea universitară din străinătate. Viața noastră îngustă și adesea rudimentară se va mulțami cu mai puțin: cu serii de conferințe. În schimb ele vor avea să împlinescă altă menire decât în străinătate. Trebuințele de viață ale marilor popoare industriale și comerciale sunt mult mai variate și multiple. Dreptul și filozofia, comerțul și antropologia, chimia și geografia, toate ramurile cunoștințelor omenești pot fi cultivate deopotrivă și găsesc un număr, o anumită pătură de oameni pe cari îi interesează și cărora adesea le fac un serviciu practic.

Altcum la noi. Trebuințele de viață, de existență ale poporului nostru sunt altele. Suntem într-o luptă pentru existență națională și în astfel de împrejurări conferințele trebuie să devie și ele alături de atâtea altele un instrument mai mult de luptă națională.

Nu ne gândim, firește, să cerem conferențiarilor noștri conferințe de politică militantă. Dar aceia ce le cerem e totuși politică, *politica culturală*. Acesta este și poate fi aproape singurul rost al conferințelor literare la noi ca și în România. Mai mult decât la alt popor, cultura națională e elementul constitutiv de căpetenie al naționalității clasei noastre cărturărești.

A stârni interesul și dragostea pentru ea, a-o răspândi și întări ieste a întări naționalitatea noastră. Acesta ieste rostul conferințelor literare ce trebuie să se ție la noi. Nu cercetăm dacă pretutindeni, chiar și în Arad, conferențiarii au ținut cont de acest scop, dar e sigur că dacă iele vor aduce un folos, el nu se poate atinge decât în felul acesta; prin conferințe *românești*.

Folosul conferințelor literare atârna deci în rândul întâi de măsura în care conferențiarii vor ști să se pătrundă de nevoia mare a culturii românești. Orice conferință cu subiect străin cu preocupări străine poate fi o lucrare bună, interesantă și de spirit, dar ea nu poate servi acest scop și este o lucrare dacă nu rea, dar de prisos. »Civilizația chinezească«, »mumiile egiptene« și problema »aviațiunii« vor crește un public cu o cultură enciclopedică dar nici de cum națională.

Pentru a da însă conferințelor un efect mai mare, un rost adevărat în viața noastră, seriile de conferințe vor trebui să pornească dintr'un plan unitar, dintr'o concepție sistematică.

Numai atunci ele vor putea exercita o înrăurire mai trainică și adâncă asupra conștiinței publicului și vor reuși printr'o muncă sistematică să prefacă limba și cultura, gândirea și mentalitatea ascultătorilor.

În numele acestor idei și ținte salutăm cu căldură conferințele și pe conferențiarii noștri ca pe sămănătorii unei noi idei, ca pe pregătitorii unei noi epoci în cultura și gândirea noastră: epoca românilor prin cultură.

Lueger și triallismul. Zilele trecute primarul Vienei primind deputațiunea catolicilor din Bosnia a făcut declarația că croații au fost întotdeauna slujitori credincioși ai imperiului și ai bisericii catolice. Pentru expresiunea »slujitori« folie din Bosnia au atacat cu violență pe nobilul primar, care acum lăsându-se chestionat de către un ziarist bosniac, a lămurit că sub cuvântul »slujitori« el înțelesese supuși credincioși și nicidecum n'a intenționat să ofenzeze. Cu acest prilej dl. Lueger s'a declarat prieten al croaților și aderent al ideii monarhiei trialiste, în temeiul căreia Bosnia și Herțegovina să se alipească către Croația. Dorința lui e ca la Sud să se întruchieze un regat slav puternic.

Wekerle la Viena. În liniștea ce s'a înstăpănit de sărbătorile catolice în politică pătrunde glasul evenimentelor în pregătire, și de anul nou, frământările iscate în jurul celor trei chestiuni cardinale: banca națională, dezideratele militare și fuziunea, vor sguđni iarăși temelile sistemului feudal putred. Primul ministru, Wekerle, va pleca mâine la Viena ca să prezinte Majestății Sale monarhului urările de anul nou ale guvernului. Cu acest prilej ministrul va face relații și asupra situației și va cerși niscaiva daruri treicolore pe seama neastâmpăratei națiuni. Wekerle speră că munificența împărătească

va mulcomi spiritele și de data asta, și mai speră să obțină învoirea domnitorului în favoarea fuziunii. În fața acestei perspective țara așteaptă disgestată revelațiile politice ale grotescului ei Inger de pază.

Partid constituțional 48-ist. Ziarul »Vaterland« publică un articol la situație din peana unui fruntaș membru al partidului popular maghiar. Anonimul bărbat politic procește, că din vorbirile de anul nou ale lui Wekerle și Kossuth patrioții se vor convinge de jongleria ce se face pe socoteala băncii naționale ungare. Andrássy, Apponyi și Zichy vor reuși să-și ostroeze punctul lor de vedere asupra partidului kossuthist făcându-l să renunțe la dezideratele patriotice și să se mulțumească cu schimbarea unor paragrafi fără importanță din statutele băncii austro-ungare. Se mai procește în acest articol că peste câteva săptămâni fuziunea va fi fapt împlinit. Noul partid guvernamental se va izghesba din fărâmurile partidului constituțional kossuthist, și se va numi *partidul constituțional 48-ist*.

Duplicitatea conților kossuthiști.

(*) Cu prilejul Crăciunului apusean, contele Zichy a scris un articol în »Deutsche Rundschau« despre relațiunile dintre Ungaria și Austria, atingând, se înțelege și *chestia naționalităților*.

»Az Ujság« înregistrând alaltăieri un alt articol de acest soi, scris de contele Baththyácy în alt ziar german și-a bătut joc de »contele cu barbă mare și cu minte scurtă«; spunea că articolul e un galimatias mai încălcit decât barba contelui; noroc că în Germania nu prea cetește nimeni astfel de »scremete« ungurești, altfel conții aceștia ar mai fi contribuit ca străinătatea să ridă pe comptul ungurimei!...

Suntem de acord că »Az Ujság« în ce privește capacitatea fruntașului kossuthist (măine poimăine ministru).. Un mare merit totuși au acest fel de articole: ele pun în evidență duplicitatea conților din partidul kossuthist.

Astfel cine nu știe de pildă invinuirile ce le aduzese, nu de mult, contele Baththány Tivadar românilor, despre cari zicea, în plin parlament că »nu vor să întindă mână frățască ungurilor«...

Iar ceilalți conți îl aplaudau.

Am relevat atunci îndată, cu prilejul discuțiunei bugetelor, că acuzațiunea aceasta este absolut gratuită, că nu e decât o duplicitate, la mijloc: guvernării acuză pentru a scuza regimul de teroare căruia suntem expuși.

Contele Zichy are meritul să ne dea, prin articolul său, o dovadă despre afirmațiunea noastră.

Iată, într'adevăr, ce scrie el în »Deutsche Rundschau«:

»Am zis, că noi în toate timpurile am căutat alianțe spre a putea să rămănem stăpâni în propria noastră casă. Aceasta o ajungem însă mai bine în alianță cu Austria.

Austro-Ungaria e o mare putere și destul de puternică pentru ca să aibă o înrăurire hotărâtoare asupra dezvoltării lucrurilor din Orient, asupra chestiunii orientale, încât acolo fără de intervenirea noastră nu se poate întâmpla nimic ce ar putea să jiguescă interesele noastre. *Unifă cu Austria, suntem totodată destul de tari, ca să tratăm cu dispreț agitațiunile României și ale Serbiei, ba să le impunem chiar tăcerea, dacă le-ar trece prin minte să facă agitațiuni contra ordinii stabilite în statul nostru printre frații lor de sânge.*

Alianța cu Austria nu numai ne asigură dar pacea în afară, ci ne dă totodată și puțința de a înlatuă și primejdia oricărei complicațiuni externe, iar rezultatul e, ca naționalitățile noastre se vor feri cu toată grija de a căuă ocrotire și sprijin relativ la slabi lor frați de sânge de peste hotarele noastre spre a ne creă dificultăți aici acasă”.

Mai sincer rar a scris vre-un oligarh: Austria le este deci ungrilor manta de vreme rea și mai ales sceptru din dosul căruia să poată lovi în noi, să ne trateze cum vine la socoteala gogoritei cu »ideia« pe scurt, să înăbușe sentimentele noastre naționale, și orice tendență spre solidaritatea de rasă cu frații noștri, unde ar fi ei.

Pentru conții kossuthiști solidaritatea de sentiment cu frații noștri ori interesarea fraților din regatul României ar putea da prilej la »complicațiuni externe«...

Adevărul e, că dacă puterea ar fi numai în mâinile năbădăoșilor șovinști din Budapesta, și n'ar fi la mijloc Austria care să-i temereze, ei ar fi comis multe buclucuri internaționale. Să ne aducem numai aminte de vuietul infernal ce făcuseră când cu adunarea generală a Asociației la Bistrița, când cereau războiu contra României, pentru că dl ministru Brătianu plimbându-se prin Ardeal, ne-ar fi agitat, iar dl Sturdza a umblat »incognito« printre noi... În mai zilele trecute cereau ca monarhia să pornească războiu contra Serbiei...

Articole ca ale conților Batthyány și Zichy n'au decisă ne supere, oricât ar fi de violente contra noastră, pe lângă injuriile ce ne adresează și procesele de intenții ce ne fac, cu siguranță vor da de gol întreaga gândire și mentalitate ungurească și astfel străinătatea, încetul cu încetul îi va cunoaște mai bine de cum i-am putea descrie noi.

Iar noi asta dorim: străinătatea să-i cunoască bine și să ne cunoască și pe noi!

Corpurile legiuitoare române.

— Ședința dela 13 Decembrie v. a camerei. —

Discursul dlui Em. Costinescu.

Discuția a fost foarte lungă. Cel mai mult oratorii au vorbit despre reformele agrare. Le va răspunde dnul ministru de interne.

Eu mă vreau ocupa de dnul Take Ionescu, care mi-a aruncat o învinuire gravă, că am ascuns unele condiții ale împrumutului. — Noi liberalii n'avem nimic de ascuns, ca și conservatorii democrați cari vânează partizani, (Aplauze). Ceeace numește dnul Take Ionescu o »ascundere« este în realitate un avantaj, pe care-l vreau explica atunci când va veni în discuție această lege. Până atunci e bine să ne reamintim că »Messia« democrat a făcut o conversiune care costă pe țară 240 de milioane pagubă netă! (Aplauze).

Dnul Ionescu a spus că nu s'a »deverit« precizarea mea că trecutul guvern va fi primit cu un hohot de răs de țară. Eu mențin hohotul de răs! (Aplauze). Și când ambele partide istorice vor rade în cor de guvernul său, nu cred să-l convină. (Aplauze).

Am mai spus că în actualele împrejurări un guvern se va uza într'un an cât în patru.

Se poate, — dar »uzarea« e după putere. Unii se uzează lesne, alții duc mai mult la tăvăleală (Iaritate).

Am stat deci patru ani, — vom mai sta încă alți patru — mai ales în împrejurări actuale, când partidul conservator, despărțit în două tabere vrășmașe, nu poate aspira la conducerea țării (Aplauze).

Ședința se suspendă.

Discursul dlui Ion I. C. Brătianu.

Sunt sigur că sunt în sentimentul general exprimând regretul că președintele consiliului n'a putut lua parte la desbateri, mai ales fiindcă au

fost în discuție chestii externe, unde autoritatea și experiența sa sunt un capital prețios al nostru. (Aplauze).

În chestiile de politică externă actuală, sunt în joc interese prea mari, pentru ca pacea să nu fie asigurată. Bismarck a zis că națiunile moderne câștigă mai mult printr'un aranjament chiar defavorabil, decât dintr'un războiu.

Cu atât mai liniștiți trebuie să fim, cu cât primim ultimele evenimente cu simpatie. Noul regim turcesc are toată simpatia noastră; elementul românesc își găsește în el un mijloc de dezvoltare, care până azi i-a lipsit. (Aplauze).

Ridicarea Bulgariei de asemenea trebuie să ne bucure, cu atât mai mult cu cât nu putem uita că am ajutat și noi la întemeierea principatului.

Anexarea Bosniei și Herțegovinei nu jignește nici unul din interesele noastre directe. Noi nu suntem un stat balcanic, și geograficește avem o altă situație. Suntem însă de aproape interesați la toate ce se întâmplă în această peninsulă. Nici Austria, nici Rusia nu sunt mai de aproape interesate.

Voim să menținem echilibrul statului nostru, fără jignirea intereselor și drepturilor noastre. Suntem notăriți să dăm concursul nostru acelor state cari, cu respectarea drepturilor noastre, vor menține pacea.

Nu vrem politică de aventuri, — ci vrem politică de acord cu interesele noastre și ale Europei.

Nu vreau să zic că am datorit existența noastră Europei, o datorim Dumnezeui, dezvoltării noastre etnice. (Aplauze).

Când a vrut să se dea tratatul din Berlin o interpelare în desacord cu interesele noastre, am știut să rezistăm. (Aplauze). N'am recunoscut de-așemenea deciziile conferinței dela Londra. În chestia fortificațiilor pe Dunăre, întrucât nici alte state n'au respectat articolul relativ la acest lucru cred că nici noi nu suntem obligați a-l respecta. (Aplauze).

Am căutat să garantăm libera navigație pe Dunăre. Am reușit să împănăm Dunărea de jos înfluența binefacătoare a activității noastre. Am cheltuit milioane și am făcut importante lucrări pentru ușurarea navigației. Azi nu mai e nimeni care să poată nega că am săvârșit progrese mari.

Avem o flotă întreagă cu pavilion românesc, care circulă pe toată Dunărea, avem porturi moderne. Când avem un asemenea capital, nu se poate aduce anahronismul de a se legifera asupra Dunărei fără consimțământul nostru. (Apl. puternice).

Convenția comercială cu Austro-Ungaria, o primim prin prisma intereselor agriculturii, industriei și meseriilor românești.

Nu vrem să sacrificăm muca națională. (Aplauze). Nu este oportună denunțarea convenției. Tratatul va reîncepe în curând și cei cari au urmărit ultimele manifestări dela Viena, au observat că și imperiul vecin are interes ca convenția să se încheie. În orice caz nu ne vom abate dela principiile enunțate mai sus.

Aceasta în ce privește politica externă. Trec la politica interioară.

S'a zis că politica noastră agrară a dat faliment. S'au dat soluții: Dl Botez zice »autoritate« dnului Filipescu »jertfă« iar dnul Disescu »exploiere«.

Dar s'a făcut și ceva istoric. Dl Take Ionescu susținut că avea soluții excelente, dar că nu le-a adus din cauza declarației noastre că ne vom retrage din sesiunea jubilară.

Dar noi am făcut acea declarație numai pentru reforma magistraturii, pe care totuși dnul Bădăreanu a făcut-o!

Altul era motivul sterilității fostului ministru: lipsa de încredere reciprocă, și lipsa de autoritate morală! (Aplauze).

S'a discutat mai zis chestia izlaurilor și a maximului și minimului. E drept că izlaurile sunt rezultatul unui acord, — a susținut opoziția, — dar constituirea lor e inutilă. Ni-s'a imputat lipsa de grabă. Știm că termenele din lege sunt prea scurte, dar timp pentru declarații eră. Formalitățile cereau timp.

Iau răspunderea întreagă a acordului. Am strâbit forța de execuție a legii, dar voiam, înainte de a face pacificarea socială, să fac o pacificare

a partidelor. Am procedat dintr'un simțământ de înalt patriotism.

Ași fi vrut ca acordul să fie sincer și calduros. Mă așteptam la un alt fel de concurs din partea opoziției, care a pregătit o atmosferă defavorabilă izlaurilor. Când vom fi siliți să luăm alte măsuri, vom putea afirma că pe altă cale nu s'au putut constitui izlaurile. (Aplauze). Printre proprietarii cari nu și-au făcut datoria nu pun numai pe aceia cari n'au oferit izlauri ci și pe cei cari au creat aceea atmosferă de pesimism față de izlauri (Aplauze) Să nu facem aci personalități; nu e bine să cităm nume, mai ales că ar fi și prematur, de vreme ce eu cred că se vor mai face încă oferte.

Oratorul respinge acuzațiunile nedrepte aduse de dl Filipescu împotriva dlui Bagdad, un om absolut corect, care și-a închinat munca unei opere de un interes superior.

Dar oare reforma a dat faliment? Să urmărim cu răbdare dar cu hotărâre aplicarea legii. Falimentul nu este, începuturile au fost mai grele; legea va da rezultate bune, se va vedea.

Trec la maxim și minim. Nu fug de discuția greșelilor. Ne-am așteptat la aceasta, dat fiindcă e vorba de o lege complicată, la a cărei aplicare ne lipsea un personal experimentat.

Dar dacă recunosc greșelile făcute, — pe viitor se vor împușină, — protestez contra criticilor nedrepte și pasionate.

Se vorbește de »faliment« după o aplicare de șase luni? Dar legea camerei de comerț n'a fost aplicată decât în câțiva ani. Legea meseriilor n'a dat încă toate roadele.

Voi arăta că criticile făcute n'au fost fondate. De pildă. s'a zis că în salonița dițma e una și una, iar arenda e de 36 de lei într'o anumită regiune. Criticul a uitat însă căratul, — care face încă 12 lei la pogan!

Oratorul citează o serie de exemple prin care se arată că criticile aduse de oratorii opoziției sunt neîntemeiate.

Tot așa de neîntemeiate sunt criticile aduse administrației dlui Dr. Lupu. Nu a dispărut nici un contract dela primăria unei comune din Huși; nu eră depusă acolo decât o listă de muncitori, așa a constatat ancheta pe care am trimis-o. De altfel dl prefect de Fălciu nu putea avea nici un interes ca acel contract să dispară.

Dar s'a mai spus că administrația ar fi împărțit pământurile unui arendaș. Inexact. Arendașul singur a declarat la anchetă că a asistat la împărțirea moștei, și că singur a cerut intervenția administrației.

S'a vorbit de chestia muncitorilor străini. Am dat o circulară în care spun că, înainte de se da autorizația, să se constate care e numărul locuitorilor lavoși, pentru a se ști dacă sunt brațe disponibile. Nu putem recurge la muncitori străini, decât când ne lipsesc brațe naționale. Rezultatul a fost excelent, căci în trei comune în cari anul trecut nu s'au făcut lavoeli, în anul acesta s'au făcut. Vorbim necontentit de munca națională, de încurajarea ei, și în această chestie s'o oropsim? (Aplauze).

S'a povestit un exemplu, cu sfeclele. Dar nici eu nu mi-am putut culege sfecle, fiindcă a căzut o zăpadă. Dacă însă din această întâmplare așa face un argument, nu m'ați vedea pe această bancă, așa deschide și eu un »templu al necunoscutului!« (Iaritate).

Pricina pentru care se face mai multă cultură în regie, este scumpirea generală a cerealelor.

Totuși oratorii opoziției au pus și acest lucru în spinarea legii; legea e o operă de justiție pentru țărani, o operă de asigurare pentru proprietari. Peste câți va ani detractorii de azi ai legii nu vor mai îndrăzni să o atace. Așa a fost și cu robia. La început numai câte-va spirite au admis-o, pe urmă abia a intrat în sentimentul tuturor. (Aplauze). Aștept cu încredere și hotărâre vremea aceea.

Dar dacă nu ați admis legea, ați dat vre-o soluție? D. Botez a vorbit în mod vag de »autoritatea« care trebuie să domnească în țară. Dnii Marghiloman și Take Ionescu au vorbit ceva despre o comisie arbitrală care să soadă preriile învoelilor; deci, tot un fel de comisie regională.

Eu cred că proprietarul va fi mai jignit de acest fapt, de cât este de constatările actualelor comisii regionale.

Soluțiunea de a se revizui constituția, nu amplit-o bună, de oare ce tocmai în momente de mari turburări, nu e bine să ne atingem de constituție (Aplauze).

Sedința se ridică la orele 6 și 15.

D. Brătianu își va continua discursul în ședința de Luni.

O îngrozitoare catastrofă în Sicilia.

Orașul Messina și numeroase sate nimicite de cutremur de pământ. — 75.000 morți. — Amănunte triste. — Perechea regală la fața locului.

Cel mai frumos colț al Europei, insula Sicilia a fost alaltăieri teatrul celei mai îngrozitoare catastrofe din câte s'au petrecut de o sută de ani încoaci.

Iată știrile telegrafice ce sosesc, dela Roma, despre cutremurul de pământ care a adus jale asupra Italiei și profunde regrete asupra întregii lumi civilizate:

— Ieri seara (Luni) a fost un cutremur de pământ în Sicilia, careia au căzut jefite orașul Messina și numeroase sate dela cutremur de pământ, a fost și cutremur maritim. Valurile puternice ale mării au măturat tot ce mai rămăsese nedistrus de cutremur.

Catastrofa a venit așa de iute, că oamenii n'au mai avut timp să fugă. Cutremurul a durat patru ore întregi. Abia la miezul nopții s'a putut restabili telegraful fără sârmă între citadela din Messina și între oficiul central din Roma. Știrile ce sosesc, una după alta, sunt îngrozitoare.

— Sunt peste 75.000 victime omenești. Intre cei morți este și arhiepiscopul Derrico și directorul poliției. Primaria, bursa, oficiul postal și alte mari palate sunt ruine.

Dăpăce s'a potolit cutremurul, a izbucnit un foc mare în Messina care a mai nimic și el cecece rămăsese nedistrus.

Depeși din Palermo și Catania anunță că acolo sosesc dela Messina trenuri multe încărcate cu oameni desnădăjduți cari cantă adăpost, fiindcă în Messina și satele din apropiere nu mai este o singură casă nedistrusă.

Pe când groaza era la culme în Messina, răufăcătorii au intrat și au jefuit pe unde au putut. Ei au fost prinși și vor fi executați în chip statarial.

Sunt temeri că a fost distrus și orașul Reggio de Calabria.

Intre cei morți s'a găsit și generalul Costa.

— Perechea regală a plecat în Sicilia, să mângâie și să ajute pe cei nenorociți. Asta a făcut o mare impresiune în popor.

Prim-ministrul Giolitti a pus din casa statului 100.000 lire la dispoziția comitente de ajutorare, pentru a cumpăra alimentale. Din Roma a plecat la fața locului un general cu depline puteri și 400 soldați să ajute celor nenorociți.

Căpitanul Montebello, care a dus 500 răniți și fugari din Messina la Catania, a zis:

— Nenorocirea aceasta a fost cea mai îngrozitoare din câte s'au văzut. Vaporul pe care-l comand era în post, când d'odată am simțit trei cutremure groaznice. Cutremurul a scuturat vaporul la dreapta și la stânga, personalul a fugit repede pe bord și a văzut cum un val uriaș al mării mergea spre oraș. În câteva clipe numai întreg ora-

șul deveni o grămadă de ruine, din care în multe părți ieșeau limbi de foc înspăimântătoare. Au văzut cum oamenii alergau prin apă, până la brâu apoi până la gât; veneau țipând spre vapor, dar puțini au reușit să scape, ci valurile i-au înecat ori i-au izbit de câte o casă în ruine. Fiecare avea o singură dorință să scape din oraș. Catastrofa era cu atât mai oribilă cu cât era întunec și cerul acoperit de nouri plumburii.

Căpitanul a spus că foarte multe corabii și vapoare cari erau în post, au fost înghițite de valuri, împreună cu oamenii de pe dăusele. Indesebi corăbii cari erau gata de plecare încărcate cu fructe. Pe vreme îndelungată comerțul Messinei a fost paralizat.

Știrile cele mai grozave sosesc și din Regio di Calabria.

Iată-le:

Roma, 30 Decembrie. În fine a sosit știri autentice și dela Regio di Calabria. Un val uriaș a nimic în câteva clipe întreaga parte de jos a orașului. Prefectura, cazarmile, casele de pe strada Plutina și de pe Corzo toate sunt nimicite. După raportul prefectului, două treimi din oraș a fost nimicită. În multe străzi este incendiu mare. Numărul celor căzuți jefiți este imens.

— Este aproape sigur că în Messina numărul celor morți se ridică la 75.000 iar în restul Calabriei alți 30.000 oameni. Este apoi grozav de mare numărul celor răniți.

Primarul din Seminara anunță că întreaga comună este o ruină.

În urma cutremurului de pământ strămtoarea dela Messina a luat altă formă, după cum s'a schimbat și țărmașul mării.

— Cutremurul de pământ a făcut ca o mulțime de inși să-și piardă, de groază, mintea.

— Regele a dat 200.000 lire pentru ajutorarea celor nenorociți.

Dela Napoli au plecat 8000 soldați și din alte părți 3000 lucrători pentru ajutorarea nefericiților.

Din strălănătate.

Belgia se teme de invazia Germanilor. Se anunță din Bruxelles: Mișcările militare din Germania, au alarmat până la surescitare popoarele cari nu dispun decât de forțe militare mici, și cari se învecinesc cu marele imperiu.

Aci poporul e alarmat mai ales de faptul că s'a instalat în apropiere de frontiera belgiană 12 regimente germane reprezentând o forță de 20.000 oameni. Mai multe regimente de husari au fost încazarmate la Crefeld, tot în apropierea hotarului.

Ziarele locale, și mai ales cele din Limburg se întreabă neconținut în ce scop anume străbat pe de-asupra orașului nenumărate baloane germane.

Mișcările acestea dau loc unor comentarii cari vizează mai ales posibilitatea unui războiu european în care Anglia ar fi ținută în eșec de către germani spre a se ușura astfel oarecari operațiuni ale Austriei în peninsula balcanică.

Agitația crește de-odată cu teama că Belgia în acest caz ar fi prima pradă.

Șahul Persiei și Constituția. În răspunsul său dat guvernului englez și rusesc, șahul Persiei a declarat că-și va împlini promisiunea de a reda poporului persan constituția. Șahul este

încă enervat de mișcarea poporului și nu va face nici un pas spre acordarea constituției, până nu vor înceta mișcările. Pe revoluționari nu-i va pedepsi, dacă aceștia vor renunța de bună voie la acțiunea lor. În acest caz Șahul e dispus să convoce parlamentul în Februarie.

Griza orientală.

Impresia discursului lui Iswolsky.

Expozeul lui Iswolsky, a făcut penibilă impresie la Constantinopole. Junii turci sunt decise ca să continue boicotul până la extrem. Se crede că va începe și un boicot straișnic în contra mărfurilor grecești, cecece ar ruina pe acești din urmă.

Fraudele dela arsenalul sârbesc.

Se depeșază din Belgrad: Terminându-se ancheta în chestia fraudelor dela arsenalul din Craguevaț, ministerul de războiu a declarat că va da în judecată pe directorul ziarului „Stampa”, care a alarmat lumea cu acele fraude.

Ziarul „Stampa”, în numărul său din urmă susține și mai departe acuzațiile sale, declarând că ministerul s'a convins de adevărul celor publicate, deoarece nici până acuma nu s'a intentat proces ziarului.

Tratatul de comerț cu Austro-Ungaria.

Se afirmă că guvernul sârbesc a hotărât să admită propunerea Austriei de a se prelungi pe trei luni tratatul de comerț actualmente în vigoare.

Continuarea discuțiunii în duma rusească.

După dl Iswolski, a luat cuvântul dl Pokrowski, socialist, care a bismat faptul că s'a exprimat naționalitatea bosniacilor și herțegovinelor; oratorul a accentuat însă că opresiunea poporului rus este și mai crudă decât soarta acelor slavi.

Oratorul întrebându-l expresiuni insultătoare, a fost exclus dela trei ședințe.

Deputatul Bobrinski, care a luat apoi cuvântul a declarat că dreapta moderată nu vrea război și că poporul sârbesc trebuie să se abțină dela orice act ofensiv, care în situațiunea actuală, ar fi un act de trădare al cauzei slave. Oratorul zice apoi că nu cere ca Rusia să protesteze contra anexării Bosniei și Herțegovinei, dar numai să nu recunoască anexarea. Cât despre independența Bulgariei, faptul în sine este îmbucurător, dar această independență a fost cumpărată în schimbul aservirii sârbilor din Bosnia și Herțegovina; independența Bulgariei își are originea la Budapesta.

Dl Barșkevici, din dreapta extremă, cere ca Rusia să opună anexiunii ilegale a Bosniei, un veto energetic.

Dl Bulat zice: grupul muncii este contra anexării dar pentru independența Bulgariei. Oratorul recomandă revocarea ofțerilor de jandarmerie ruși din Macedonia; condamnă politica guvernului.

Dl Maxudow a vorbit în numele reacțiunii musulmanilor accentuând calitatea musulmanilor ruși. Mișcările mohamedanilor, a zis oratorul este pur etnicală. Oratorul recomandă alianța cu Turcia.

Dl Șeșkow, din dreapta, se pronunță contra anexării.

Dl Motouliw, naționalist, a atacat politica austro-ungară. Dl Gutșkow declară că octobriștii nu au aprobat intră totul principalele puncte de vedere ale dlui Iswolski. Un important factor pentru o soluțiune pacifică a chestiunilor actuale, a zis oratorul, sunt relațiuni amicale cu Germania.

Dl Mișjukow, șeful leadeșilor, zice că este de părere că Rusia nu poate recunoaște anexarea chiar de ar exista tratate secrete. Recomandă o federațiune balcanică de acordat Serbiei, dar nu vrea ca chestiunea Dardanelor să fie pusă în discuțiune.

Badgetul ministerului de externe a fost adoptat.

Chestiunile militare în camera seniorilor din Austria.

Decând ministrul de războiu Schönaich a lansat câteva declarații măgulitoare pentru dezideratele ungarilor cu privire la armată, megalomania compatrioților noștri a crescut la potență și în insolenta lor stăruitoare de a cuceri un rost preponderant în echilibrul elementelor ce alcătuiesc monarhia — nu mai cunosc margini. În Austria, de altă parte, elementele conștii de destinele superioare ale monarhiei, priveau cu indignarea tradițională cum avântul șovinist din Ungaria tinde să sguđuie organismul de bronz al armatei, singura alcătuire trainică de care se razemă monarhia dualistă. Cum primejdia trebuie prevenită din vreme, partidele politice din Austria au socotit că e timpul suprem pentru a reteză mugurii prea involși ai visurilor kossuthiste.

În ședința de ieri a camerei seniorilor au răsunit mai multe vorbiri remarcabile, de o argumentație superioară, din cari compatrioții vor avea un nou prilej să înțeleagă, că armata e scheletul monarhiei și că acest conglomerat hibrid de popoare antagoniste s'ar sfărâma sub presiunea puternicelor state ce-l încercuesc ca un inel de fier, dacă n'ar fi armata așa cum e: unitară, puternică și pătrunsă de acelaș spirit. Și s'a dat conțâșenilor noștri să înțeleagă acest lucru, ei însă nu-l vor înțelege, ci mai vârtos vor țipă, vor înjură și amenință după bunul lor obicei moștenit din strămoși.

La începutul ședinței principele Windischgrätz, președintele camerei, aminteste fioroasă catastrofa din Italia de sud și cere înouirițarea seniorilor pentru a exprima guvernului italian condoleanțele camerei.

Se trece apoi la dezbateroa provizorului bugetar.

În cuvântul contele Thun, fost prim-ministru al Austriei, într'o vorbire puternic argumentată fratrază chestiuni militare, dovedind absurditatea deziratelor kossuthiste.

Face cu lacrimi în ochi un avântat spel la inima domnitorului, rugându-l să nu turbure unitatea și nimbul armatei prin concesii date ungarilor. Dându-li-se ungarilor concesii ei vor deveni mai pretențioși și mai temerari, ei nu se vor opri până nu vor face din armată o pepineră de maghiarizare. Partidele din Austria vor stârni o vajnică obstrucție dacă li-se va da kossuthiștilor o concesie cât de mică și nu vor votă nici măcar contingentul de recruți de până acum, decum sporirea proiectată.

Au vorbit apoi mai mulți seniori în acelaș senz.

Primul ministru baronul Bienerth răspunde oratorilor precedenți următoarele: Chestia băncii austro-ungare a intrat într'o nouă fază. Consiliul de administrație al băncii a hotărât să ceară luocirea concesiunii. Cele două guverne vor negocia mai întâi între dânsese pe urmă amândouă cu banca asupra acestui punct.

Privitor la chestia concesiunilor militare ungurești ministrul spune că normativul guvernului este constituția. Conform constituției comanda supremă și organizația armatei revine M. Sale împăratului. Constituția ungurească are aceleași dispcziții. Guvernul are însă dreptul de a controlă toate ordonanțele privitoare la armată și de a examina orice schimbare fird pentru ea răspunzătoare conform constituției. Camera deputaților are și ea dreptul de a cercetă dacă armata își mai implinește menirea și mai păstrează unitatea ei garantată prin lege. (Aplauze).

Chestiunea concesiunilor ungurești se află în faza negocierilor și rezolvirea ei definitivă nu-i apropiată. Ministrul dă asigurare că ea nu se va putea face fără acordul guvernului austriac.

De peste săptămână.

— **Violarea epistolelor.** Azi redactorul nostru dl Sever Bocu a primit din România o scrisoare dela postă — desfăcută. Întrebând pe factorul postal, acesta a dat din umeri și a spus că lui așa i-s'a dat epistola spre inmanuare.

Redactorul nostru va face arătare împotriva acestui nemaipomenit abuz.

— **Arhiducele Francisc Ferdinand**, prezumtivul moștenitor al tronului care a petrecut două zile la vânătoarea aranjată de arhiducele Iosif în Chișineu și în satele de prin prejur, a plecat deja acasă.

— **Plecarea dlui Sturdza.** Privitor la plecarea dlui Sturdza în străinătate aflăm următoarele:

Ieri dimineața dlul Sturdza a plecat în străinătate însoțit de doamna Sturdza și de dlul Dr. Cantacuzino, cumnatul d-sale.

Medicii opinând că sănătatea dlui Sturdza reclamă nespărat o schimbare de climă, s'a hotărât Sâmbătă seara, pentru a doua zi dimineața plecarea.

La gară nu erau de față decât dlul Spiru Haret, Blanu, Matei Băls, președintele tribunalului de comerț, Emil Petrescu, prefectul poliției capitalei, Dinu Brătianu, directorul Creditului rural și Burghelaș, locșiter de secretar general la ministerul de externe.

— **Zăpadă.** Din toate părțile țării se anunță că o mare cantitate de zăpadă a căzut de alaltăieri seara începând.

— **Părintele Hürka** are un nou proces. Procurorul din Budapesta a găsit de cuviință să mai dea o lovitură multimeșterului și înafleștului preot slovac. La intrarea s'a în temnișă, părintele Hürka a adresat prin deputatul Milan Hođa o scrisoare de adio credincioșilor săi. Scrisoarea a fost publicată de un ziar slovac din America, și frește, adevărurile părintelui Hürka au fost tot atâtea împunșturi de solită pentru compatrioții noștri. Părintele Hürka a isclit această scrisoare cu pseudonimul „Andrei martirul temniței din Seghedin“. Arestă-i motivul, pentru care procurorul și a înalțat senza. — Sperăm, că jurații își vor face datoria.

— **Logodnă.** Ni-se anunță logodna dycarei Naneta Novacescu cu dl Simeon Popescu în Căcova. Felicitările noastre!

— **Succesul unei românce** Cetim în »La Presse Medicale«, ca la concursul de externat al spitalelor din Paris, a obținut un strălucit succes o româncă, dșoara Chirachița Athanasiu, originară din jud. Brăila, aceeași care acum doi ani a obținut la Sorbona licența în litere și filosofie cu mari elogii.

— **O străbună tânără** Doamna Eda Bertonele, o cusătoreasă din cartierul Montmartre din Paris e cea mai tânără străbună din toată lumea. Când i-s'a anunțat nașterea strănepotului său, s'a constatat că ea s'a măritat la vârsta de 14 ani la Milan. Când eră de 15 ani a avut o feișă care a măritat la vârsta de 15 ani, iar în al 16-lea zicădnă Bertonele a avut deja un nepot. Va să s'a la 31 de ani eră deja bunică. Nepotul ei accerșătorit când eră de 17 ani cu o fată de salcași etate și după un an, în al 50-lea al vieții sei, d-na Bertonele s'a văzut și străbună. Soțul înfnăș nu s'a putut bucura de această, murind în floarea vieții.

— **Pentru luminarea poporului.** Episcopul Aradului Iosif I. Papp a adresat o circulară către toate oficiile protopresbiterale și parohiile și către învățătorii din eparchia Aradului, din care reproducem următoarele părți:

„Avem și noi mai multe societăți culturale, cum sunt mai ales: „Asociațiunea pentru litera-

tura română și cultura poporului român“, „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“, „Asociațiunea aradană pentru cultura poporului român“. Deci, preoțimea și învățătorimea noastră este în primul rând cheimată să sprijinească aceste societăți culturale și îndemnând la această și pe credincioșii din comenele lor.

„Preoțimea și învățătorimea noastră este cheimată să se folosească de toate ocaziunile pentru luminarea poporului, țipându-i mai ales acum în timpul de iarnă, în Dumineci și sărbători prelegeri publice de tot soiul, prin care să-i lumineze mintea și să-i nobiliteze sufletul. Și mai vârtos îndemnăm preoțimea și învățătorimea noastră să aranjeze fără întârziere cursuri de scris și citit pentru analfabeți, căci chiar interesele cele mai vitele ale poporului realismă acum imperios sărpirea analfabetismului din mijlocul poporului nostru“.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Budapesta, 30 Decembrie.

Un ucaz al lui Andrassy.

Căpcaunul dela interne a desființat printr'un ucaz al său sindicatele muncitorilor lemniari și fierari din capitală. Prinț muncitori e fierbere mare. Probabil să se bucnească vehemente manifestații de stradă. *Palatul lui Anarassy e pașit zi și noaptea de poliștiți.*

Concert, petreceri.

Tipografi români din Arad, invită la concertul împreună cu teatru și dans ce-i vor arăta Sâmbătă 9 Ianuarie 1909, a treia zi de Crăciun în localul Casei naționale din loc. Începutul la 8 ore seara. Prețul intrării: de familie 2-40 cor de persoană 1 coroană, loc de stat pentru jure 50 fideri. O parte din venitul curat este destinat pentru înființarea unui curs de analfabeți. Supsolvirile marșimose sunt a se trimite la adresă V. Maniu Tipogr. »Tribuna«, Arad. Programul: 1. a) »Marșul muncitorilor«, cor bărbătesc, b) »Arvinte și Peșteleu vodevil într'un act de V. Alexandri. Persoanele: Arvinte, om bătrân, d V. Maniu, Mândica, nepoata lui, dșoara E. Toma, Peșteleu, fecior, dl L. Stanciu. II. 1. »O mamă, poezie de M. Eminescu, pred. de dșoara L. Toma. 2. »Corul vânătorilor«, de „, cor bărb. 3. »Cerșitorul«, scenă dramatică, predat de dl O. Ossenkop. 4. »Moșul la drum«, de I. Vlașcor bărbătesc. 5. »Cântărețul nebun«, fară predată de dl O. Ossenkop. 6. »Marșul lui Todor«, de A. Popovici, cor bărbătesc. Dirigentul dlul Constantin Savu.

Notișii.

Pentru cultivătorii de pomi. Vestim de ștea noastră, că sebscrierul comitet a luat hotărârea să procure pentru primăvara anului 1909 mai multe miș pomi alioși, pe cari să-i pună în vânzare cu preț redus.

Pentru a ne orienta la procurare, rugăm pe toți aceia, cari doresc să se provadă cu alioși binevoiască a ne aduce la cunoștință cel mai târziu până la 20 Ianuarie n. 1909, numărul de totor de cari au trebuință și soiul lor.

Potrivit ar fi, ca înștiințările să se facă colectiv, anume, ca preoții sau învățătorii noștri să conserie pe economii din comenele lor și să înainteze până la data indicată declarațiunile.

Sibiu, 23 Decembrie 1908.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«. Pantaleon Lucaș, prezident. Vic. Tordășianu, secretar.

pleasurile de bilet ale câștilor coalțel! Nu putem tolera că ni se rememorează cu bucurie toate sindicatele! Nu ne vom lăsa de tot așteptări a lanții câștilor coalțel! Doar mizerabili!

Aferi! În ziua 1 Jan. f. parză în toate atelierile capitelor, tot acest amestec din mână în mână, din zădărnici și din vasilii șires grevei. Muncitorii cu școala de noaptea va lăsa Jan, prin această viață va fi să se întindă să mai lăsa de așteptările muncitorilor din țară. *Celălalte vor urma.*

După prânz vom ține în discuție. Joli d'au, stăra la strada!

Partidul socialdemocrat.

În vederea grevei.

Încă aseară s'a pornit o viață agitată în toate atelierile. Noaptea la 12 toate sindicatele erau deja în rănite, unde s'a cetit proclamația. Prețutinderea ea a fost primită cu multă însufletire. În urma proclamației muncitorii din atelierile industriale unde se lucrează noaptea, și-au sistat deja aseară munca.

Poliția și armata chiar a fost imediat avizată. S'au luat întinse măsuri, pentru că greviștii se vor întruni în adunări.

Târziu în noapte s'a răspândit vestea că ministrul de interne auzând agitația intensă s'ar fi declarat gata a revoca ordinul de dizolvare. Partidul a avizat pe muncitori că nici în cazul acesta să nu întrerupă greva.

Ziua grevei.

Correspondentul nostru ne comunică prin telefon că greva a reușit perfect. Toate uzinele și atelierile sunt părăsite. Nici un jurnal n'a apărut azi. Greviștii țin adunări în zece puncte diferite ale orașului. Este consignată armata. Sunt temeri de mari demonstrații pentru diseară. Palatul lui Andrassy este formal înconjurat de polițiști cari au făcut tăbără în fața lui.

NOUTAȚI.

ARAD, 31 Decembrie n. 1908.

— **Festivitate școlară.** Damele române din Arad la inițiativa Doamnei *Marilyna Bocu* au întreprins o colecție pentru îmbrăcarea școlărilor săraci dela școalele noastre populare. Hainele se vor împărți școlărilor Duminecă în 21 Decembrie 1908. 3 Ianuarie 1909 la orele 10^{1/2} a. m., după terminarea sfintei liturghii, cu care ocaziune se aranjază o mică festivitate școlară cu următorul program:

1. Cuvânt către școlari de directorul școlărilor. 2. »Nașterea Ta Cristoase« tropar cântat de toți școlarii. 3. »Cântecul străinătății« declamat de elevul *Petru Toma*. 4. »O ce veste minunată« cântat de școlari. 5. »Cei trei orfani« poezie de Lăpădat decl. de școlarul *Georgiu Halmajan*. 6. »Trei păstori« colindă cântată de școlari. 7. »Ție ce-ți rămâne« poezie de Depărățan decl. de școlarul *Gheorghe Pascu*. 8. »Venii astăzi credincioși« cântec de școlari. 9. »Cei ce îmbracă pe săraci« declamată de școlărița *Ana Chirai*. 10. »Fecioara astăzi« condac cântat de școlari.

11. »Cuvânt de mulțumită« ținut de eleva *Elisaveta Miclea*. 12. »Cuvânt de încheiere rostit de învățătorul *Ioan Vancu*. Invitam cu plăcere pe toți cei ce se întărează de cauza școlărilor române. Direcțiunea.

Agatha Bărescu în Timișoara. *Luni, celebra tragediană, va da o reprezentare în vederea din Timișoara. Peseu a lăsat, se fac întinse pregătiri în vederea acestei reprezentări. Nu ne îndoiim, că românii din jurul Timișorii vor grăbi să ia cu toții parte. Va colabora și gentila doamnă *Lucia Cosma*. După cum suntem informați și din Arad vor merge mai multe familii.*

Pe calea rătăcirii Zărescu ungurești scriu că o deputațiunea din Cartier, s'a înfățișat stăltători la ministrul *Appony*, rugându-l ca să facă acolo școală de stat. În deputațiune ar fi fost și — români. Rugăm să ni se facă cunoscut numele acestor rătăciți, proști ori lingăi, să-i publicăm, să-i cunoască lumea.

— **Decorat.** Oficiul de azi publică decretul prin care generalul *L. Arendi*, fostul brigadier aradan, este pensionat și decorat cu crucea ordinului *Leopold*, în grad de cavaler.

— **La universitatea din Budapesta** înscrierile pentru semestrul de iarnă (1909) se vor face dela 7—18 Ianuarie.

— **Alegere de preot.** Ni-se scrie: Cu data de 27 l. c. st. n. s'a ținut alegerea de preot gr. or. în comuna frantașă din Țara Olteului *Ulcia* de sus. Au fost trei candidați: *Victor Bobes*, *Emilian Stoica* și *Aurel Mașat*. Dintre aceștia majoritatea absolută a intrunit-o dl *Aurel Mașat* cu 105 votari din 203.

Actul alegerii a fost condus de prea onorabilul domn *Ioan Căndea* protopresbiter al tractului *Avrig* cu mult tact și corectitate. Insufletirea alegătorilor a fost nemărginită, încât la declararea lui de ales, toți ca unul au erupți în strigăte de »irăiască nou alesul!«

Prin dl *Aurel Mașat* a câștigat *Ulcia* de sus un păstor sârbesc conștia. *Un participant.*

— **Rectificare.** Intre condamnații din Orăștie pentru tresticolor a fost și dl *C. Budoiu*, a cărui nume, a scăpat nu știm correspondentului, ori în urma unei greșeli a noastră. Prin aceasta o rectificăm.

— **Nenorocirile din America.** În nici un stat european nu-i atât de primejnită viața omului muncitor, ca în Statele-Unite din America. Ne-o spun asta și cântecelul celor smulși din sinul nostru dar ne-o spune și mai respicat — statistica. După numărătoarea cea mai nouă, pe teritoriul Statelor Unite, în anul 1906 au fost omorâți tălhărește 6000 de oameni, și-au pierdut viața în cursul muncii 24 000, iar grav răniți au fost mai bine de 2 milioane. Numărul cel mai mare îl dau muncitorii din mine și din fabricile de fier. Și totuși, tot mai mulți pleacă...

— **Logodnă.** Ni-se anunță logodna doamnei *Terica Pap*, (fiica dlui protopop *Vasilie Pap*) din Oarța-de-jos cu dl *Dr. Ioan Ember* cand. de avocat în Zălau.

Felicitările noastre!

— **Mâna lui Dumnezeu.** Din zărele franceze: Duminecă trecută un lucrător dela mine își bătea joc într-o cafenea din *Boulevard-Aux Dames*, de cei ce făcuseră dimineața la liturgie. »Nu este Dumnezeu, strigă el. Dacă o fi, să mă ucidă el mâine!«

A doua zi Luni, acest lucrător intrând într-o galerie din mână, un bulgăre de piatră îi căzu în cap și îl ucise.

Moartea nenorocitului acesta, a făcut mare valvă în orașul de mai sus.

— **Învățător brav.** Ni-se scrie: Cumare bravul învățător la cunoștință cumă învățătorul nostru *Gheorghe Nărlă* s'a hotărât să învețe și pe oamenii egri dela școală adică dela 15 ani în sus, și cele ș' a cut și în ziua de azi după școala s'ar început de două săptămâni tot la 17 și cari cercetarea școala tot de 3 ori pe săptămână, (adică *Luna*, *Mercurea* și *Vineri* s'ar) ținând în toată *Maria*, *Jula* și *Simbata* sunt mereu în școala corișă din loc, pentru că în a doua zi de Cărbun vom da un concert împreună cu țărani sub conducerea omului *Ioan Luca* învățător. — *Vidra de sus, în Decembrie 1908. Un crist.*

— **Corul românesc din Arad și-a început repetițiile în localul »Asociațiunii aradane«** sub conducerea dlui dirigent *Trifu Lugojanu*. Fiecare săptămână se țin seara la orele 6 câte două repetiții. Până acum s'a înscris un mare număr de membri din societatea românească din orașul nostru și prima repetiție a adus progrese îmbucurătoare. Doritorii se mai pot înscrie în localul societății.

— **Foamete în coloniile germane.** În colonia germană *Ovamboland* din Africa de miază-zii negrii suferă de foamete. Ajutoarele trimise de guvernul german nu sunt suficiente și bleșii negrii pier de foame. Buni colonizatori și țemții.

— **Sistemul de cură a drului Opre.** Am scris mai de multeori asupra sistemului de cură a dlui *Dr. Opre*, posesorul băii »*Katalin*« din Arad. De atunci dl *Dr. Opre* a avut mai multe succese strălucite, cari pun în evidență desăvârșită metoda sa. Mai mulți bolnavi, atinși de boale incurabile, prin folosirea băilor dlui *Opre* și-au redobândit sănătatea. În fața acestui succes, dl *Dr. Opre*, a ținut în fața unui public de elită din Arad o conferință publică despre sistemul său, pe care îl prezintă de-adreptul salvator pentru lumea suferindă. El a cetit numeroase scrisori de recunoștință din partea bolnavilor cărora li-a redat sănătatea. Cea din urmă spre pildă este a preotului *Vagács Ödön* care îi scrie:

Stimate Domnule,

Imi țin de datorință să mi exprim grațitudinea mea pentru efectul de-adreptul miraculos al curei D-voastră.

Sunt aproape patru ani de când sufer atins de o boală gravă de stomac și intestine. Medicii, precum și profesorii din Budapesta nu mi-au putut ajuta. Ei mi-au făcut diagnosa, de catar de stomac, dilatație de stomac, inerție a stomacului și a intestinelor degenerare stomacală etc. Zădarnic am folosit cea mai strictă cură, stomacul nu-mi digera și tot ce mâncam da afară așa că numai cu spălături de stomac mai puteam exista.

La recomandățiunea mai multora am început să folosesc sistemul D-voastră și mulțumită lui Dumnezeu, după o folosință de abia o lună, starea mi-s'a îmbunătățit în mod esențial. Vărsăturile, arăturile au încetat și am sporit și în greutate căci lunga boală mă prea slăbise, d'aceia nădăjduiesc că continuând încă o lună două imi voi redobândi pe deplin sănătatea. Pe lângă exprimarea recunoștinței mele sunt al D-voastră.

Magyarbánszgyes, 24 Noemvrie 1908.

Vagács Ödön m. p.
preot rom. cat.

Intre scrisorile de recunoștință sunt însă multe și dela români pe cari i-a vindecat

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră

se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM“ BĂLINT GÉZA
farmacia „Orangyal“
EGER, (com. Heves) Káptalan utca.

Se comandă dela singurul lui preparator

Prețul unui flacon original cu modul de întrebuințare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticipativ trimite 6 flacoane franco. Numai pentru întrebuințare exterioră.

di Opre. Zilele acestea și-au anunțat venirea și di Rákosi Viktor vestitul scriitor maghiar care este bolnav de mai mulți ani și a colindat toate sanatoriile din lume.

x Eu și frate tu-mi ești frate
In amândoi un suflet bate,
deci te sfătuiesc că numai dela comercianți români să cumperi.

Ca și neamul nostru să înainteze în comerț, neobositul comerciant român F. A. Degan, Fiume (Postafiók nr. 163), a deschis o prăvălie românească în acel port de mare și trimite franco și vămuit în pachete postale de 5 kg. cafea fină, cea bună și aromatică, ciocoladă gustoasă, sardine, stafide, mandule, etc., pe cari le importează dela cele mai renumite firme din străinătate și le vinde cu prețuri proverbial de ieftine: Cafea 1 kg. numai cu 2 cor. 40 fil. (1 fl. 20 cr.), care să trece tare, apoi cafea Victoria (sau Loearabaja cum îi zic alții) care e cea mai fină mixtură și foarte căntată.

Tot așa și renumita mixtură de cea »Degan«, care prin aroma bună ce conține e preferată chiar și de străini. O comandă de probă ne va convinge deplin.

Cereți Prețurentul că vi-l trimite gratis! In el vom afla multe lucruri frumoase, precum și 2 rețete, pentru pregătirea de cafea și tea.

Pentru negustorii a tipărit »Prețurent« deosebite. Grăbește soră și frate român a-l cere căci și dacă nu comandați, poți învăța mult din el. Te rugăm recomandă-l la cunoscuți, căci în adevăr merită sprijinul nostru.

x Atât la redacție cât și la administrație primim nenumărate scrisori, în care ni-se face întrebarea că unde s'ar afla vre-un izvor de procurare a tot felul de obiecte bisericesti demne de încredere.

Atragem deci atențiunea onoratei preoșimi, precum și a tuturora cari ar dori să procure ornate bisericesti (odășdii), prapori, cruci, statui sau ori ce alte obiecte bisericesti pe seama bisericilor, capelelor ori reuniunilor de înmormântare, că acest izvor demn de toată încrederea și de prețurile cele mai favorabile din țară, e firma *Réttay și Benedek din Budapesta, Váci u. 55.*

x Leac sigur împotriva boalei de porci, prețului unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpșeaua de păr Neril. După o întrebuințare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály,** drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Széchenyi-tér).

— Cerebrul Búzodd de Lemle contra asudării mânilor și picioarelor. După o singură folosire are rezultat sigur încă și la cele mai îndărătnice cazuri, imediat face să înceteze asudarea și mirosul. Prețul unei sticle 90 fil. Se capătă numai la preparatorul. Farmacia Regina Elisabeta (Erzsébet Királynéhoz) Csongrád sugărut.

x Sticle, porceranuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller **Somlyai, Kolozvár Kossuth Lajos utca 4 sz.,** care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelamare de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahere de apă sisălate 72 cr.

Va rugăm să fiți atenți la firma

x Pentru sărbătorile Crăciunului apropiate și de anul nou cel mai plăcut dar pentru familie e gramofonul, și acesta nu trebuie comandat nici în Budapesta și nici în Viena sau alt loc, oi la **Toth József,** mare bazar în Szegediu (str. Könyök) care trimite la dorință catalogul de prețuri gratuit.

Felurimi.

O căsătorie fără vole. Ziarele engleze povestesc următoarea întâmplare nostimă:

La tribunalul de divorț din Londra, s'a înfățișat deunăzi o femeie tânără și frumoasă, cerând să fie despărțită de un bărbat, cu care trăiește acum în India răsăriteană și după cum se vede n'are de gând să se întoarcă în patrie.

Reclamanta istorisește că acum câțiva ani locuiea cu chirie la tatăl ei, între alții și un tânăr inginer, care-l făcea curte. El îi declară într-o zi că trebuie să plece pentru câteva timp în India răsăriteană și o rugă să-i promită că se va duce la dânsul în acea țară unde se vor și căsători.

Înainte de plecarea tânărului se duse încă odată cu iubita lui la teatru. Plecară și asistară la o pantomină. La întoarcere acasă, inginerul spuse fetel că ea trebuie să-l facă o declarație în scris că-l va lua de bărbat și în scopul acesta o luase într'un birou, care, cum s'a dovedit mai târziu, era oficiul stărilor civile. Aci, fata și a scris numele într'un act, fără să știe însă că acesta era contractul de căsătorie.

Tribunalul a amânat pronunțarea sentinței până se va dovedi dacă fata e vinovată sau că nu știa despre ce era vorba.

Porumbeli poștali în timp de războiu. Experiențele dobândite în timpul asediului Parisului au arătat că e cu putință să se transmită cu ajutorul porumbelilor nu numai știri și ordine scurte, ci chiar și rapoarte lungi și amănunțite despre mișcarea trupelor și despre întâmplări importante din timpul operațiilor militare, când telegramele expediate cu porumbeli sunt fotografiate cu litere microscopice pe hârtie.

Prin sistemul acesta microscopic s'ar putea trimite cu un singur porumbel cam 10.000 de depeși cu 50—70.000 de cuvinte, ocupând un spațiu cam de un lat de palmă.

Negreșit că un astfel de serviciu de porumbel ar fi de cea mai mare însemnătate mai cu seamă în timp de asediu sau împrejurare de cârmă trupe străine.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon.—

Sporirea armatei române. București, 30 Dec. Ministrul de războiu, generalul **Averescu,** a deșus la biroul Camerei un proiect de lege, în virtutea căruia se vor înființa cinci regimente noi de artilerie.

Prințul Nichita amenință. Prințul Nichita al Muntenegrului fiind interviuat de un ziarist englez a spus că războiul e inevitabil. În Muntenegru până și copiii poartă arme. O armată regulată care ar năvăli prin strămtorile țerișoarei ar fi nimicată și biruită de locuitorii războinici și de piedicile naturale ale țării.

O știre mai nouă ne spune că Muntenegru face înarmări înfrigorate în vederea războiului.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 30 Decembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Oră pe Aprilie 1908 (100 kg.)	25.32—25.34
Săcară pe Aprilie	18.54—18.56
Cucuruz pe Mai	14.70—14.72
Ovăls pe Aprilie	17.28—17.30

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Orău nou

De Tisa — — — —	24 K.	90—25 K.	85
Din comitatul Albei —	24	70—25	60
De Pesta — — — —	24	80—25	70
Bănățeneac — — — —	24	85—25	60
De Bacica — — — —	24	95—25	85
Săcară — — — —	20	10—20	30
Orzul de nutreț, cvallt. I.	16	10—16	30
» de cvalltatea II.	15	70—16	00
Ovăls de » I.	17	25—17	50
» » » II.	16	95—17	25
Cucuruz — — — —	13	80—14	20

Poșta Redacției.

P. V. și P. I. din H. — Nu se pot publica Un singur motiv: lipsa de talent.

Un participant din S. — Ne-a sosit prea târziu.

C. E. — Nici formă, nici simțire aleasă — nimic. Deci, la coș. Ne pare rău și nou, dar ce să-i faci?

P. V. și P. O. din N. — Trebulă să vă gândiți mai de vreme.

M. M. în I. — Prea s'au spus de multele lucrurile acestora.

Tinerimea română, Czella. Invitarea fiind tipărită la jidan am pus-o — la coș.

Poșta Administrației.

V. G. Brziaz. Am primit 30 cor. ca abonament până la finea anului 1908.

Avram Tirilă Szt.-Andráș. Am primit 3 cor. ca abonament până la I/IV 1909.

Văd. Simeon Popovici. Bichș. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1908.

Sinesie Pașto Vraniuș. Am primit 4 cor. ca abonam. pe 1908.

Iacob Draga Ludșor. Am primit 4 cor. ca abon. pe 1908.

Pavel Spăriou Torșcul mic. Am primit 2 cor. ca abon. până la finea anului 1908.

Pavel Dragoi Mersni. Am primit 3 cor. ca abon. până la 1 Martie 1909.

Ioan Cintean s. Serechi. Am primit 5 cor. ca abon. până la 1/VII 1909.

Achim Șuman Chișeteu. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ian. 1909.

Avrei Mircu. Telvărădiu. Am primit 22 cor. abonament până la finea anului 1909.

Redactor responsabil Constantin Sava.

Editor proprietar George Niebla.

Tusea măgărescă

se vindecă repede prin întrebuințarea Emulsiunii SCOTT. Medicii, moașele și părinții o adevăresc aceasta cu mii și mii de scrisori.

Emulsiunii Scott.

folosește, fiindcă substanțele din care e compusă sunt de prima calitate și procedura originală a lui SCOTT o face să fie celebră, fiind și ca putere nutritivă de prima clasă. Deja după prima doză se observă ameliorare în starea generală.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescarul

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de birouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și poșta franco.

Moară de vânzare.

Comuna bisericească ev. luth. A. B. din Hususău vinde pe calea licitațiunii publice moara sa de apă cu patru pietri sfătoare pe țărmurile drept al fluviului Târnava-mică, din apropierea gării.

Prețul strigării 16000 Cor.

Vadiul 10%.

Licitațiunea se va ține în 17 Ianuarie 1909 la orele 12 din zi în edificiul școlii luterane. Până la licitațiunea publică se primesc și ofertele în scris provăzute cu vadiul de sus. Presbiteriul ev. luth. A. B. servește cu informațiuni mai detaliate.

Hususău (Hosszuaszó) la 21 Dec. 1908.

Presbiteriul ev. luth. A. B.

Un candidat de avocat

dr. jurist cu praxă mare,

Acuza de sine stătător, știe conduce, caută aplicare în cancelarie advocațională pe 1 Februarie 1909. Condiții modeste.

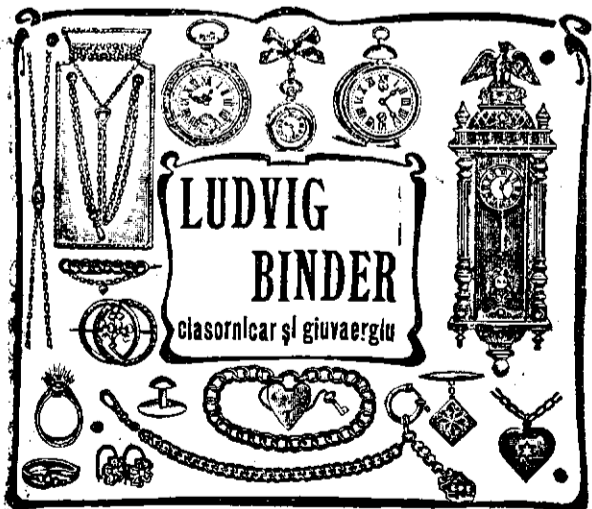
Adresa:

I. Portoso
în Lussinpiccolo.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei este citit-o în Tribuna.

Cea mai eftină sursă de cumpărat!

Mediaș-Medgyes

— Piața târgului. (Merket plaz Nr. 8). —

Depozit bogat de tot felul de ciasornice de bunăzina de aur, argint, metal și nickel. Atriciole optice de aur și argint. Ochelari și zvikeri de argint de China, patentate prin lege.

Reparaturi solide și eftine.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor
Datoria Publică.

Nr. 124701.

13 Decemvrie 1908.

Publicațiune.

A 21-a tragere la sorti a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1898 (renta convertită), împrumutul de 180,000.000 lei se va efectua în ziua de 19 Ianuarie 1 Februarie) 1909 la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în «Monitorul Oficial» Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 547.500 în proporția următoare:

19 titluri de câte	5.000 Lei	95.000
66 » » »	2.500 »	165.000
164 » » »	1.000 »	164.000
247 » » »	500 »	123.500

496 titluri pentru o valoare nominală de Lei 547.500

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și Pensiunilor
I. Ionescu.

Un candidat de avocat

cu praxă bună

aia aplicare dela 1 Februarie 1909 pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria adv. Dr. Sever Ispravnic, Arad.

Cumpărați „Calendarul Național”

Intocmit de foile naționale dela Orăștie, pe anul 1909.

E foarte frumos! Impodobit cu chipuri alese: Locurile sfinte: Grădina Getsimani în care a fost prins Domnul Hristos, Biserica de pe sf. Mormânt alui Hristos, vederea Ierusalimului și istoria lui; Chipuri din istoria națională: Sarmiseghetuza, steag turcesc, steag românesc din războiul cu Turcii, și altele și altele! — Apoi de cetit: poezii frumoase, povești, schițe, glume, povețe.

E o cărticică ce îngrijește de sufletul cetitorului, îmbogățindu-l cu cunoștințe alese, înălțându-l în simțămintele naționale și petrecându-l.

Dați-l, ca pe o carte de folos, în mâna întregului tineret din comună, ca și prin asta să stârniți dragostea de cetit la toți!

Prețul: numai 18 cr. (36 fil.) de unu. Celor ce iau mai multe, pentru a le vinde, ea să aibă și ei ceva pentru osteneală, și trimit banii pentru dela 12 în sus, li-să dă cu numai 11 cr. (22 fil.) unu, având a-și plăti ei posta la scoatere. Ceice cer pachete, fac bine de trimit înainte și banii de porto (cei de aproape 30 fil. de pachet, cei din depărtări 60 fil. de pachet), că de nu, la scoaterea pachetului plătesc porto îndoit.

Dela 5—10 ex. e cu 13 cr. (26 fil.) unu, că la acestea trebuie să se plătească posta la predare.

Cereți-l la:

Administrația „Libertatea”

Orăștie (Szászváros).

Se află și la Librăria ziarului „TRIBUNA” din ARAD.

Anunț.

Se cearcă o femeie inteligentă și de etate, lângă un domn singuratic și cu pozițiune socială onorifică. Epistolele închise să se adreseze la adm. »Tribunei« sub anonimul »Credință și onoare.«

Heinrich Kirst,

Antreprenor de zidirea morilor în

UJVERBÁSZ Nr. 159.

Ofere produsul mânilor sale pentru

mori sistem cilindric,

și primește

arangearea complectă a morilor.

după cel mai nou sistem Werner. Scripeț de cilindre, mașine de gris, tarar, precum și orice montare a acestora tot după cel mai nou sistem.

Se primește și ori-ce reconstrucție cu prețuri ieftine și serviciu solid.

Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini.

BRASSÓ.

Din cea mai bună piele a curele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Invenție nouă de tot!

Este un preparat neimitabil cu efect minunat

— lichidul Elza pentru mâni —

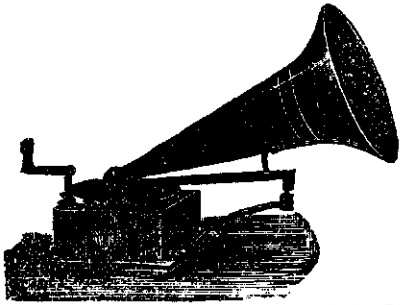
care după prima folosire face mâinile albe ca zăpada și catifelată. Mâinile roșii deja după o scurtă folosire le înalbește.

Are miros plăcut, se poate folosi și ziua. Prețul 30 fil.

Se poate căpăta la
Kertész Ernő
 — farmacia la St. Anton de Padua —
 Szabadka, Szegedi ut.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL”,
 care inveselește toată casa. Isvorul cel mai eficient de al procură e la
 marele comerciant de mașini de vorbit
 pentru Ungaria și România

Toth József
 SZEGED, Könyök utca 3 szám.

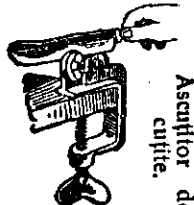
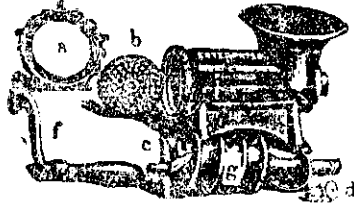
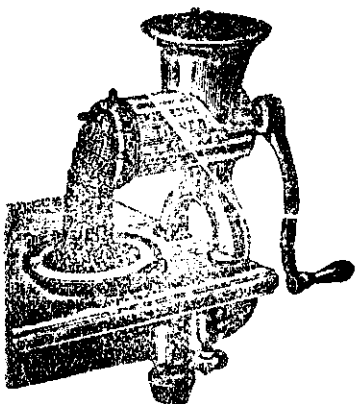

Se vinde cu condiții de plătere în rate. Pe lângă garanție.

Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală.

— Prețul curent se trimite gratuit. —
 Se caută contra vânzători!

Correspondența se face în limba maghiară, germană și franceză.
 Cu stimă: **TOTH JÓZSEF.**

Cor. 1-90

Părțile constitutive dela mașina de tocat carne.
 a) Inel de capac, b) Disc găurit, c) Cuțit, d) Șirof dela întorcător, e) Întorcător, f) Melciul, g) Taiș.

— Fiecare să capătă separat. —

Mașini de tocat carnea

Nr.	3	5	8	10	12	20	22	32	cu roată de repezit
tale pe minut	1/4	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/4	1 1/4	1 1/4	kg.
1 bucată cor.	3-40	4-10	5-70	6-80	6-50	11-40	10-40	20-60	

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cârnați se poate folosi cu umplător de cârnați. — 1 umplător de cârnați cor. — 46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela 56 până la 90 fileri
 calitate bună dar fără garanție

Oțel-magnet-diamant de Dick

Nr. 99 intr. lung. 36 cm. cor. 4-70

Nr. 83 intr. lung. 29 cm. cor. 3-90

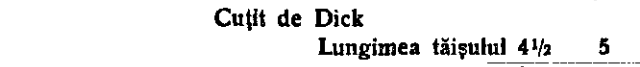

Nr. 123 intr. lung. 19 1/2 cm. cor. 1-60

Cuțit de împuns
 Nr. 7 cu mânere albe:
 Lungimea tășului 6 7 8"

cor. 1-30 1-50 1-80

Cuțit de ucis
 Nr. 8 plăsele polite cu împunsătoare de aramă:

Lungimea tășului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"

cor. 2-10 2-40 2-70 2-90 3- 3-40

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomanda.

CAROL F. JICKELI
SIBIU ȘI ALBA IULIA

Ajută-ți și îți va ajuta și Dumnezeu

Acest adevăr de sur se poate ajunge numai așa, dacă cele suferă folosește mijloace de vindecare, cari pe lângă efecte nate întrece ori-ce aparat scump, atât în privința durabilității și a efectului. — **„Galvani”** se poate folosi Cordonul electric „Galvani” succes sigur la Reumă, răceală, nervositate, la boală șirea spinării, stomac, impotență, paralizie și altele.

Scrisoare de recunoștință: *Francisc Veis, cărâșmar, Sibiu.* Așa cu bucurie la cunoștință că prin folosința aparatului „Galvani”, simțit multă ameliorare în boala mea (trabesdorsalis) așa încât nu am nevoie nici de cârje. Aparatul deși îl folosesc de un an funcționează fără cusur. Singurul fabricant:

Ștefan Kmoskó, învățător reg. cat. **Sibiu**
 (Nagyszeben) Terezianum No. 11.

AVIZ!

Avem onoare a aviza on. public precum și stimați clienți că cu apropierea timpului de toamnă și iarnă

cele mai trainice și mai ieftine ghete

confectionate cu mâna, se pot cumpăra la

Asociațiunea Călțunarilor

Szabadság-tér Nr. 14,
 (la cisma roșie)

Aradi Czipészek Term. Szövetkezet

IUSTIN OLARIU
 cond. societății.

Prăvălie nouă!

PAPP GYÖRGY

Deposit de diferite unelte chirurgice în Ardeal, magazin de bandage și instrumente optice. Atelier aranjat cu motor. Nickelare dinamo. Tocilă artistică.

Cluj (Kolozsvár). Telefon 791.

Mátyás király-tér Nr. 5
 lângă prăvălia dlui Ákontz Sándor.

Prăvălie nouă!

Daruri de Crăciun și Anul-nou!
 Bönochuri, Iorgnetec, ochianuri!

